

REPUBLIKA SRBIJA
USTAVNI SUD

B I L T E N

Broj 2 / 2006

BEOGRAD, februar 2007. godine

BILTEN USTAVNOG SUDA REPUBLIKE SRBIJE 2/2006

**Sudska praksa
Ustavni sud Republike Srbije
tel: 011/363-1252
Beograd, Nemanjina broj 26**

PRIREDILA:

Svetlana Stojković, savetnik Ustavnog suda,

broj primeraka: 130

SADRŽAJ

I IZBOR ODLUKA, REŠENJA I ZAKLJUČAKA DONETIH U PERIODU SEPTEMBAR - OKTOBAR 2006. GODINE	1
1. ZAKONI	1
2. PROPISI DRUGIH REPUBLIČKIH ORGANA I ORGANIZACIJA	35
3. PROPISI OPŠTINA I GRADOVA	41
a) Opština i grad	43
b) Lokalni javni prihodi	46
v) Imovinski odnosi.....	50
4. OPŠTI AKTI PREDUZEĆA, JAVNIH PREDUZEĆA, USTANOVA I DRUGIH ORGANIZACIJA	51
a) Preduzeća i ustanove	55
b) Radni odnosi	58
v) Stambeni odnosi.....	60
g) Advokatske komore	62
5. REŠENJA O POKRETANJU POSTUPKA	67
6. OSTALI AKTI	73
a) Nije opšti pravni akt	75
b) Ocena u odnosu na zakon koji je prestao da važi	79
v) Nenadležnost Ustavnog suda	80
g) Ostalo	82
II PISMA NARODNOJ SKUPŠTINI	85
III PREDMETNI REGISTAR	89

**I IZBOR ODLUKA, REŠENJA I ZAKLJUČAKA
DONETIH U PERIODU SEPTEMBAR – OKTOBAR
2006. GODINE**

1. ZAKONI

- Odluke

**Zakon o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 107/2005) – član 17. stav 1. tač. 13) i 14),
član 48. st. 1. i 2. i član 104. stav 1.**

Ustavno je ovlašćenje zakonodavnog organa da, uređujući sistem socijalnog osiguranja, uredi i sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja, i u okviru toga, da odredi sadržinu obaveznog zdravstvenog osiguranja, lica koja podležu obaveznom zdravstvenom osiguranju i obezbeđivanje sredstava za ostvarivanje ovog osiguranja. Stoga je određivanje kategorija osiguranika na način utvrđen osporenim odredbama člana 17. stav 1. tač. 13) i 14) Zakona, saglasno s ovlašćenjima zakonodavca iz Ustava Republike Srbije da uredi sistem u oblasti socijalnog osiguranja, a time i obavezno zdravstveno osiguranje, uključujući i kategorije obavezno osiguranih lica.

Zakonodavac je takođe bio ovlašćen, da osporenim odredbama člana 48. st. 1. i 2. Zakona propiše i participaciju, kao jedan od izvora finansiranja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i da utvrdi mogućnost da Republički zavod opštim aktom odredi fiksni umesto procentualnog iznosa participacije, koji ne može biti veći od iznosa participacije utvrđenog Zakonom. Uređivanjem prava na naknadu troškova prevoza u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite i uslova pod kojima se ovo pravo obezbeđuje, zakonodavac nije osporenim odredbom člana 104. stav 1. Zakona izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom, već je, saglasno Ustavu, utvrdio jedno od prava osiguranika za slučaj bolesti.

Kada donosi konačnu odluku, Ustavni sud odbacuje zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba zakona, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Odbijaju se predlozi za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana člana 17. stav 1. tačka 14), člana 48. st. 1. i 2. i člana 104. stav 1. Zakona o zdravstvenom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 107/05).

2. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 17. stav 1. tač. 13) i 14) Zakona iz tačke 1.

3. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu odredaba člana 17. stav 1. tač. 13) i 14) Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba člana 17. stav 1. tačka 14), člana 48. st. 1. i 2. i člana 104. stav 1. Zakona o zdravstvenom osiguranju, navedenog u izreci. U predlozima se, pored ostalog, navodi da su, protivno Ustavu, osporenim odredbom člana 17. stav 1. tačka 14) Zakona kao obavezno osigurana lica određena i ona lica koja u smislu odredbe člana 40. stav 1. Ustava nemaju status zaposlenih. Predlagači smatraju da je osporena odredba Zakona u nesaglasnosti i s odredbom člana 64. Ustava, jer narušava ravnopravnost privrednih subjekata na tržištu, kao i da ne obezbeđuje ostvarivanje ustavnih principa prema kojima obaveze moraju imati korelativ u pravima, jer se po osnovu rada lica navedenih u toj odredbi uplaćuju doprinosi za zdravstveno osiguranje po dva osnova, ali bez mogućnosti da ostvare i srazmerno veći obim prava iz zdravstvenog osiguranja ili da refundiraju deo uplaćenih sredstava. Predlagači ukazuju i na to da lica iz osporene odredbe Zakona mogu biti onemogućena u korišćenju prava na zdravstvenu zaštitu, jer je korišćenje tog prava moguće tek nakon uplate doprinosa i overe zdravstvene legitimacije, kada je navedeno lice već prestalo biti osiguranik. Odredbe člana 48. st. 1. i 2. Zakona osporene su tvrdnjom predlagača o njihovoj nesaglasnosti s odredbom člana 68. stav 2. Ustava, koja utvrđuje da se sredstva za ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbeđuju plaćanjem doprinosa, a ne i učešćem osiguranika u delu troškova zdravstvene usluge. Odredba člana 104. stav 1. Zakona nije, po mišljenju predlagača, saglasna s odredbom člana 13. Ustava, jer se njome, kada je u pitanju pravo na naknadu troškova prevoza u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite, između osiguranika stvara nejednakost, iako jednako plaćaju doprinose za zdravstveno osiguranje.

Ustavnom sudu podneta je i inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 17. stav 1. tač. 13) i 14) Zakona o zdravstvenom osiguranju. U inicijativi se navodi da su osporenim odredbama Zakona, lica koja obavljaju privremene ili povremene poslove obuhvaćena obaveznim i potpunim zdravstvenim osiguranjem, čime je stvorena obaveza uplate punog iznosa doprinosa za zdravstveno osiguranje po osnovu rada tih lica, ali da, iz odredaba člana 111. stav 2, člana 135. stav 2. i člana 142. st. 1. i 2. Zakona o zdravstvenom osiguranju, proizlazi da, u trenutku kad poslodavac uplati doprinos za zdravstveno osiguranje za lica koje je obavljalo privremene ili povremene poslove, ono već nema svojstvo osiguranika, jer je istekom ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova prestao osnov po kome bi mu to pravo trebalo biti priznato. Na taj način, osporenim odredbama Zakona stvorena je obaveza plaćanja doprinosa u punom iznosu po osnovu rada na osnovu ugovora o obavljanju privremenih i povremenih poslova, a da osiguranicima nisu obezbeđena nikakva prava po tom osnovu, što je u nesaglasnosti s odredbama člana 12. stav 2, člana 40, člana 68. stav 2. i člana 69. stav 3. Ustava. Inicijatori predlažu da Ustavni sud do donošenja konačne odluke obustavi izvršenje

pojedinačnog akta ili radnje koja je preduzeta na osnovu osporenih odredaba Zakona.

Ustavni sud je predloge i inicijativu dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor, odnosno mišljenje. Kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, odnosno mišljenje, Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio: da je osporenim odredbama člana 17. stav 1. tač. 13) i 14) Zakona o zdravstvenom osiguranju propisano da su osiguranici fizička lica koja su obavezno osigurana u skladu sa ovim zakonom, i to: lica koja obavljaju privremene i povremene poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad (lica koja nisu u radnom odnosu, zaposleni koji rade nepuno radno vreme-do punog radnog vremena i korisnici starosne penzije) i lica koja u skladu sa zakonom obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinske, odnosno studentske zadruge a imaju navršениh 26 godina života, odnosno bez obzira na godine života ako nisu na školovanju; da je osporenim odredbama člana 48. st. 1. i 2. Zakona utvrđeno da novčani iznos do punog iznosa cene zdravstvene usluge iz člana 45. tač. 2) – 4) ovog zakona, kao i novčani iznos iz člana 46. ovog zakona (u daljem tekstu: participacija) plaća osigurano lice koje koristi tu zdravstvenu uslugu, odnosno lekove, ako ovim zakonom nije drukčije određeno, odnosno plaća pravno lice koje osiguranom licu obezbeđuje dobrovoljno zdravstveno osiguranje i da Republički zavod može opštim aktom iz člana 47. stav 1. ovog zakona utvrditi da se participacija koja pada na teret osiguranog lica plaća u fiksnom iznosu, s tim da fiksni iznos ne sme biti veći od procentualnog iznosa određenog u skladu sa ovim zakonom; da je osporenim odredbom člana 104. stav 1. Zakona utvrđeno da se naknada troškova prevoza u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite obezbeđuje osiguranim licima, kao i pratiocu osiguranog lica, u slučaju upućivanja u zdravstvenu ustanovu van područja matične filijale, ako je zdravstvena ustanova udaljena najmanje 50 kilometara od mesta njegovog stanovanja, u skladu sa odredbama ovog zakona.

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, i pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, a za članove svoje porodice, pored ostalog, pravo na zdravstvenu zaštitu, te da se prava iz zdravstvenog osiguranja za građane koji nisu obuhvaćeni obaveznim socijalnim osiguranjem uređuju zakonom (član 40.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.).

Po oceni Ustavnog suda, iz navedenih odredaba Ustava sledi ovlašćenje zakonodavnog organa da uređujući sistem socijalnog osiguranja uredi i

sistem obaveznog zdravstvenog osiguranja, a time i da odredi sadržinu obaveznog zdravstvenog osiguranja, lica koja podležu obaveznom zdravstvenom osiguranju i obezbeđivanje sredstava za ostvarivanje ovog osiguranja. Pri tome, zakonsko uređivanje obaveznog zdravstvenog osiguranja nije, u pogledu lica koja mu podležu, Ustavom ograničeno samo na lica koja imaju status zaposlenih. Zaposleni su po Ustavu obavezna, ali ne i jedina kategorija lica kojoj se zakonom određuje status osiguranika kao obavezno osiguranih lica, dok je određivanje sadržine pojma "zaposlenih" iz člana 40. stav 1, odnosno pojma "drugih osiguranika" iz člana 68. stav 2. Ustava, ustavotvorac prepustio zakonu. U tom smislu, odredbama člana 17. stav 1. Zakona utvrđene su kategorije lica koja su obavezno osigurana, a u tom okviru osporenim odredbama člana 17. stav 1. tač. 13) i 14) Zakona propisano je da su obavezno osigurana i lica koja obavljaju privremene i povremene poslove u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad (lica koja nisu u radnom odnosu, zaposleni koji rade nepuno radno vreme-do punog radnog vremena i korisnici starosne penzije), odnosno i lica koja u skladu sa zakonom obavljaju privremene i povremene poslove preko omladinske, odnosno studentske zadruge a imaju navršениh 26 godina života, odnosno bez obzira na godine života ako nisu na školovanju. Određivanje kategorija osiguranika na način utvrđen osporenim odredbama Zakona, saglasno je s ovlašćenjima zakonodavca iz člana 40. stav 1, člana 68. stav 2. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava da uredi sistem u oblasti socijalnog osiguranja, a time i obavezno zdravstveno osiguranje te da, u okviru toga, utvrdi i kategorije obavezno osiguranih lica. Polazeći od navedenog, osporenim odredbama člana 17. stav 1. tač. 13) i 14) Zakona, po oceni Ustavnog suda, ne povređuje se princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se te odredbe Zakona odnose jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tim odredbama i ne stvara se nejednakost građana s obzirom na njihova svojstva utvrđena navedenom odredbom Ustava. Osporenim odredbama Zakona ne ograničava se niti uskraćuje pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti utvrđena odredbom člana 40. stav 1. Ustava. Odredbe člana 64. i člana 69. stav 3. Ustava nisu, po oceni Ustavnog suda, od značaja za ocenu ustavnosti osporenih odredaba člana 17. tač. 13) i 14) Zakona, jer se tim odredbama Ustava uređuju pitanja slobodne razmene roba i usluga i kretanja kapitala i radnika, slobodnog organizovanja, samostalnosti u obavljanju delatnosti, povezivanja i udruživanja preduzeća i drugih organizacija i zabrane stvaranja i podsticanja monopolskog položaja, odnosno načelo obaveze plaćanja poreza i drugih dažbina i to prema ekonomskoj snazi obveznika, a ne pitanja iz oblasti obaveznog socijalnog osiguranja. Utvrđivanje lica koja imaju status osiguranika, odnosno lica kojima pripada pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti, na osnovu i u okviru navedenih ustavnih ovlašćenja, stvar je zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje. Na izloženu ocenu ustavnosti navedenih odredaba Zakona ne utiču navodi predlagača i inicijatora da u njihovoj primeni dolazi do nemogućnosti ostvarivanja prava lica osiguranih po ovom osnovu osiguranja, jer, odlučivanje u sporovima o primeni prava, uključujući i one koji proizlaze iz primene korelativnih ili neusklađenih propisa nije, saglasno odredbi člana 125. Ustava, u nadležnosti Ustavnog suda.

Osporene odredbe člana 48. st. 1. i 2. Zakona, kojima je utvrđena obaveza plaćanja novčanog iznosa do punog iznosa cene zdravstvene usluge

(participacija), kao i ovlaštenje Republičkog zavoda da opštim aktom može da utvrdi fiksni iznos participacije, po oceni Ustavnog suda, nisu u nesaglasnosti s Ustavom, jer se njima ne ukida niti ograničava pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava za slučaj bolesti iz člana 40. stav 1. Ustava. Osporene odredbe Zakona nisu nesaglasne ni sa članom 68. stav 2. Ustava, jer je tom ustavnim odredbom samo ustanovljena obaveza zaposlenih, drugih osiguranika i poslodavaca da preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, a u skladu sa zakonom, obezbeđuju sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja. Pri tome, Ustavom nije opredeljena vrsta i priroda tih sredstava, niti je u pogledu izvora utvrđeno da se sredstva za ostvarivanje prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja obezbeđuju samo plaćanjem doprinosa, a ne i učešćem osiguranika u delu troškova zdravstvene usluge. Stoga je, po oceni Ustavnog suda, zakonodavac bio ovlašćen da osporenim odredbama Zakona utvrdi i participaciju, kao jedan od izvora finansiranja prava iz obaveznog zdravstvenog osiguranja, kao i da utvrdi mogućnost da Republički zavod opštim aktom utvrdi fiksni umesto procentualnog iznosa participacije, koji ne može biti veći od iznosa (visine) participacije utvrđene Zakonom, čime je omogućeno ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i pod povoljnijim uslovima od onih utvrđenih Zakonom, ukoliko to dozvole raspoloživa finansijska sredstva Republičkog zavoda.

Osporenim odredbom člana 104. stav 1. Zakona utvrđuje se pravo na naknadu troškova prevoza u vezi sa korišćenjem zdravstvene zaštite i uslovi pod kojima se ovo pravo može ostvariti. Utvrđujući navedeno pravo i uslove pod kojima se ono obezbeđuje, zakonodavac nije, po oceni Ustavnog suda, osporenim odredbom Zakona izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom već je, saglasno odredbi člana 40. stav 1. Ustava, utvrdio jedno od prava osiguranika za slučaj bolesti. Osporenim odredbom Zakona ne povređuje se princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se njome utvrđeno pravo i uslovi za obezbeđivanje tog prava odnose jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji i ne stvara se nejednakost građana s obzirom na njihova svojstva utvrđena navedenom odredbom Ustava. Utvrđivanje uslova za ostvarivanje zakonom ustanovljenog prava, uključujući i uslov u pogledu najmanje udaljenosti zdravstvene ustanove od mesta stanovanja osiguranog lica, u okviru je navedenih ustavnih ovlašćenja, dok je opravdanost propisanog uslova udaljenosti stvar zakonodavne politike koju Ustavni sud, saglasno odredbi člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta, odnosno radnje preduzete na osnovu osporenih odredaba člana 17. tač. 13) i 14) Zakona Ustavni sud je odbacio, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, jer se doneo konačnu odluku.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

**Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu
("Službeni glasnik RS", broj 44/2004) – član 28. stav 2.**

Osporenom odredbom Zakona, kojom se utvrđuje gubitak zakonskih prava po osnovu rada, kao radnopravna posledica disciplinskog kažnjavanja zamenika javnog tužioca u toku poslednjeg mandata, pravi se Ustavom neutemeljena razlika u ostvarivanju prava po prestanku funkcije među zamenicima javnog tužioca koji nisu ponovo izabrani po isteku perioda na koji su birani. Propisivanjem različitih posledica u pogledu radnopravne zaštite zamenika javnih tužilaca koji ne budu ponovo izabrani, u zavisnosti od toga u kojem im je mandatu izrečena disciplinska mera, koja nije bila od uticaja na vršenje funkcije, čini se povreda Ustavom garantovanih načela jednakosti građana u pravima i dužnostima i jednake dostupnosti radnog mesta i funkcije, odnosno jednakosti u ostvarivanju prava po prestanku funkcije na koju su nosioci funkcije, u ovom slučaju zamenici javnog tužioca, stupili pod jednakim uslovima.

Kako se osporenom odredbom Zakona propisuje, kao naknadna posledica disciplinske mere, prestanak prava po osnovu rada u slučaju neizbora na dužnost po isteku izbornog perioda, čime zamenik javnog tužioca koji je disciplinski kažnjavan u poslednjem mandatu dva puta snosi sankcije za učinjenu povredu radne dužnosti, takvo uređivanje nesaglasno je i sa članom 4. Protokola uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, kojim je utvrđen princip zabrane ponovnog kažnjavanja u istoj stvari.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Utvrđuje se da odredba člana 28. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", broj 44/2004) u delu koji glasi: "ako u poslednjem mandatu nije disciplinski kažnjavan, a ako jeste - prestaju mu prava po osnovu rada", nije u saglasnosti s Ustavom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredbe člana 28. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", broj 44/04), kojom je propisano da zamenik javnog tužioca koji ne bude izabran prema odredbama ovog zakona, ima isti položaj kao da mu je dužnost prestala na njegov zahtev ako u poslednjem mandatu nije disciplinski kažnjavan, a ako jeste - prestaju mu prava po osnovu rada. Inicijator smatra da se osporenom odredbom Zakona povređuju odredbe člana 13. Ustava Republike Srbije, s obzirom da zamenici javnog tužioca nisu jednaki sa ostalim građanima u pravima, odnosno da bi ova lica bila dva puta kažnjena za isto delo.

Ustavni sud je na sednici od 17. juna 2004. godine zaključio da, na osnovu člana 15. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), inicijativu dostavi Narodnoj skupštini Republike Srbije, na mišljenje. Kako Narodna skupština nije dostavila traženo mišljenje, Ustavni sud je, na osnovu člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka nastavio postupak.

Ustavom je utvrđeno: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija i da zaposlenima može prestatu radni odnos protiv njihove volje, pod uslovima i na način utvrđen zakonom i kolektivnim ugovorom (član 35. st. 2. i 3.). Javno tužilaštvo je, prema Ustavu, samostalni državni organ koji goni učinioce krivičnih i drugih zakonom određenih kažnjivih dela i ulaže pravna sredstva radi zaštite ustavnosti i zakonitosti a svoju funkciju vrši na osnovu Ustava i zakona (član 103. st. 1. i 2.). Osnivanje, organizacija i nadležnost javnih tužilaštava uređuje se zakonom (član 104. stav 1.).

Članom 4. Protokola 7. uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda propisana je zabrana ponovnog kažnjavanja u istoj stvari ("Službeni list SCG - međunarodni ugovori", broj 9/2003).

Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbom člana 28. stav 2. Zakona propisano da zamenik javnog tužioca koji ne bude izabran prema odredbama ovog zakona ima isti položaj kao da mu je dužnost prestala na njegov zahtev ako u poslednjem mandatu nije disciplinski kažnjavao, a ako jeste - prestaju mu prava po osnovu rada.

Polazeći od navedenog, Ustavni sud je ocenio da zakonom nije moguće urediti neposredan prestanak prava po osnovu rada zameniku javnog tužioca koji nije ponovo izabran, kome je disciplinska mera izrečena u poslednjem mandatu, a ta mera nije bila od uticaja na vršenje funkcije i za ostvarivanje prava po osnovu rada u periodu kad je izrečena i izvršena, a da se ne povrede navedene odredbe Ustava. Članom 35. stav 2. Ustava utvrđeno je, pored ostalog, da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija. Po shvatanju Ustavnog suda, ova ustavna odredba, pored garantovanja načela jednake dostupnosti radnog mesta i funkcije, garantuje i jednakost u ostvarivanju prava po prestanku funkcije na koju su nosioci funkcije, u ovom slučaju zamenici javnog tužioca, stupili pod jednakim uslovima. Osporenim odredbom člana 28. stav 2. Zakona pravi se Ustavom neutemeljena razlika u ostvarivanju prava po prestanku funkcije zbog isteka perioda na koji su birani među zamenicima javnog tužioca koji nisu ponovo izabrani, pri činjenici da su oni pod jednakim uslovima stupili na funkciju, u istom pravnom režimu je vršili, a dužnost im je prestala na isti način - istekom perioda na koji su birani. Stoga se, propisivanjem različitih posledica u pogledu radnopravne zaštite zamenika javnih tužilaca koji ne budu ponovo izabrani, u zavisnosti od toga u kojem im je mandatu izrečena disciplinska mera, koja nije bila od uticaja na vršenje funkcije, čini, po oceni Ustavnog suda, povreda odredaba člana 35. stav 2. i člana 13. Ustava.

Ustavni sud je, takođe, konstatovao da osnov za prestanak funkcije, odnosno radnog odnosa zamenika javnog tužioca nije bila izrečena disciplinska mera, već istek perioda na koji je biran, te polazeći od toga, osporena odredba člana 28. stav 2. Zakona kojom se propisuje gubitak zakonskih prava po osnovu rada, kao radnopravna posledica izrečene i izvršene disciplinske mere za zamenika javnog tužioca koji je disciplinski kažnjavan u poslednjem mandatu, nije, po oceni Ustavnog suda, u saglasnosti sa članom 35. Ustava.

Po oceni Ustavnog suda, osporenom odredbom člana 28. stav 2. Zakona, kao prelaznom odredbom, naknadno je propisana posledica izrečene i izvršene disciplinske mere. Naime, iako je zamenik javnog tužioca koji je disciplinski kažnjen u poslednjem mandatu već snosio posledice takve mere, osporenom odredbom člana 28. stav 2. Zakona se propisuje posebna, naknadna posledica disciplinske mere - neposredan prestanak prava po osnovu rada, u slučaju da po isteku perioda na koji je izabran ne bude ponovo biran. Na taj način, zamenik javnog tužioca koji je disciplinski kažnjavan u poslednjem mandatu dva puta snosi sankcije za učinjenu disciplinsku povredu radne dužnosti.

Propisivanje ove mere, na način kakao je to učinjeno u osporenoj odredbi Zakona, u nesaglasnosti je i sa članom 4. Protokola 7. uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i osnovnim slobodama.

Imajući u vidu izneto, na osnovu člana 46. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredba Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu ("Službeni glasnik RS", broj 44/04) navedena u izreci, prestaje da važi danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda IV-193/2004 od ("Službeni glasnik RS", broj 106/2006)
28. septembra 2006. godine

**Zakon o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 125/2004)
– član 84. stav 2, član 90, član 103. stav 6, čl. 176. do 180, član 282. stav
1, čl. 284, 285, 338. i član 401. stav 2. tačka 2)**

Osporenom odredbom člana 84. stav 2. Zakona, kojom je propisano da stranku mora zastupati advokat u postupku po reviziji i zahtevu za zaštitu zakonitosti, kao i osporenim članom 401. stav 2. tačka 2) Zakona, prema kome je revizija nedozvoljena ako je izjavljena od strane lica koje nije advokat, ne povređuju se Ustavom zajamčena prava građana, jer se saglasno Ustavu, zakonom propisuje način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava i postupak pred sudovima, a ustavno ovlašćenje zakonodavca da uredi postupak pred sudom i način ostvarivanja sloboda i prava, obuhvata i ovlašćenje da se u okviru tog uređivanja propišu vrste pravnih lekova i način podnošenja tih pravnih lekova. Takvim propisivanjem ne narušava se ni ustavna jednakost pred sudom i Ustavom

garantovana sloboda rada, odnosno pravo na rad, niti se ograničavaju građani u zaštiti svojih prava, već se zahtevom za stručnim zastupanjem, zbog složenosti postupka, važnosti spora i efikasnosti suđenja pred najvišim sudom u Republici, u postupku po vanrednim pravnim lekovima štite prava stranaka, za čiju je zaštitu neophodno stručno pravno znanje i iskustvo.

Propisivanjem osporene odredbe člana 90. Zakona, prema kojoj ako stranka u punomoćju nije bliže odredila ovlašćenja punomoćnika, punomoćnik koji nije advokat može da preduzima sve radnje u postupku ali mu je uvek potrebno izričito ovlašćenje za povlačenje tužbe, za priznanje ili odricanje od tužbenog zahteva, za zaključenje poravnanja, za povlačenje ili odricanje od redovnog pravnog leka i za prenošenje punomoćja na drugo lice, ne narušavaju se ustavni principi o jednakosti građana u pravima i dužnostima i pravu na jednaku pravnu zaštitu pred sudom i drugim državnim organima, jer se navedena odredba Zakona odnosi na sva lica koja daju punomoćje za zastupanje u postupku pred sudom. Odredba člana 103. stav 6. Zakona, kojom je propisano da se odredbe ovog člana o postupanju suda sa nerazumljivim i nepotpunim podneskom, ne primenjuju ako stranka ima punomoćnika koji je advokat, nije nesaglasna s Ustavom, jer ne narušava navedene ustavne principe, niti stavlja u povoljniji položaj stranku koju ne zastupa advokat, s obzirom da zastupanje stranke od strane advokata (izuzev po navedenim vanrednim pravnim lekovima) nije obavezno, te stranka slobodno odlučuje da li će se sudu obratiti neposredno, preko punomoćnika koji nije advokat, ili preko punomoćnika koji je advokat, odnosno koji se profesionalno bavi pružanjem pravne pomoći. Pitanje načina pružanja pravne pomoći nekoj stranci u zakonom propisanom postupku pred sudom, stvar je zakonodavne politike, koja, prema članu 125. Ustava, ne spada u pitanja ocene ustavnosti iz nadležnosti Ustavnog suda.

Osporeni pravni institut iz odredaba čl. 176. do 180. Zakona, predstavlja mehanizam kojim se, kroz zauzimanje pravnih shvatanja Vrhovnog suda Srbije, obezbeđuje pravna sigurnost i jednakost u postupcima pred nižestepenim sudovima, kao i suđenje u razumnom roku. Imajući u vidu da se institutom rešavanja spornog pravnog pitanja od strane Vrhovnog suda Srbije ne isključuje mogućnost ulaganja pravnih lekova na pojedinačne odluke prvostepenih sudova, ovim odredbama se ne narušava načelo nezavisnosti suda i dvostepenosti odlučivanja, niti se, mimo Ustava, uvodi suđenje na osnovu pravnih shvatanja Vrhovnog suda Srbije. Određene nepreciznosti u formulaciji i redakcijske neujednačenosti sadržane u ovim odredbama Zakona, nisu po karakteru i sadržaju takve prirode da osporene odredbe čine neustavnim, ali je Ustavni sud zaključio da, saglasno članu 62. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnim dejstvu njegovih odluka, o tome obavesti Narodnu skupštinu.

Imajući u vidu da je odredbama Zakona tuženom data mogućnost da aktivno učestvuje u postupku, s tim što je ustanovljena

dužnost suda da tuženog pouči kako o sadržini odgovora na tužbu, tako i o posledicama propuštanja podnošenja odgovora u određenom roku, to se ustanovljavanjem obaveze tuženog u osporenom članu 282. stav 1. Zakona da podnese sudu odgovor na tužbu, obezbeđuje sudska zaštita u skladu sa principima utvrđenim Ustavom i sprovodi se načelo jednakosti stranaka u postupku pred sudom. Takođe, ni osporene odredbe čl. 284. i 285. Zakona kojima je ustanovljena fikcija nepodnošenja odgovora na tužbu ukoliko taj odgovor ima nedostataka zbog kojih se po njemu ne može postupati, kao i propisivanje u osporenom članu 338. Zakona da ako tuženi ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku, sud, pod taksativno predviđenim zakonskim uslovima, donosi presudu kojom usvaja tužbeni zahtev, nisu nesaglasne s Ustavom, jer se tim odredbama ne povređuje ustavno načelo o pravu na pravično suđenje, a ustavno ovlašćenje zakonodavca da uredi postupak pred sudom podrazumeva i ovlašćenje zakonodavnog organa da propiše da izostajanje odgovora na tužbu predstavlja jedan od kumulativnih zakonskih uslova za donošenje presude zbog propuštanja.

Ustavni sud, saglasno odredbama člana 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje saglasnost odredaba dva akta iste pravne snage, pa tako ni odredaba Zakona o parničnom postupku i Zakona o pravosudnom ispitu.

S obzirom da je Sud doneo konačnu odluku, odbacio je zahteve za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Zakona.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

1. Odbija se predlog i ne prihvataju inicijative za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 103. stav 6., čl. 176. do 180., člana 282. stav 1. i čl. 284., 285. i 338. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 125/04).

2. Ne prihvataju se inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 84. stav 2., člana 90. i člana 401. stav 2. tačka 2) Zakona iz tačke 1.

3. Odbacuje se zahtev za ocenu međusobne saglasnosti odredaba Zakona iz tačke 1. sa odredbom člana 29. Zakona o pravosudnom ispitu ("Službeni glasnik Republike Srbije", broj 16/97).

4. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu odredaba Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredbi člana 103. stav 6., čl. 176. do 180., člana 282. stav 1. i čl. 284., 285, 338. Zakona o parničnom postupku. Ustavnom sudu su takođe podnete i inicijative za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti odredaba člana 84. stav 2., člana 90., člana 103. stav 6. i člana 401. stav 2. tačka 2) Zakona.

U predlogu se kao razlog osporavanja navodi da odredba člana 103. stav 6. osporenog Zakona propisuje "nepovoljniji tretman stranke " koja ima advokata, jer i formalne omaške advokata mogu dovesti do odbacivanja tužbe, a time, u slučaju prekluzivnog roka, i gubitka samog prava stranke. Stoga je kod podnošenja tužbe, nesumnjiva prednost stranke koja nije angažovala advokata u odnosu na stranku koja nema punomoćnika ili ima punomoćnika koji nije advokat, čime se narušava jednakost građana pred zakonom i sudom. Pravila o rešavanju spornog pravnog pitanja, sadržana u odredbama čl. 176 do 180. Zakona, osporavaju se navodom: da se tim odredbama narušavaju načela nezavisnosti suda i dvostepenog odlučivanja; da su u suprotnosti s Ustavom jer "otvaraju mogućnost" da se sudi i na osnovu pravnih shvatanja Vrhovnog suda, te da i naziv odrednice "postupak za rešavanje spornog pravnog pitanja" ukazuje da se radi o naročitoj vrsti odlučivanja pre donošenja odluke. Obaveza iz odredbe člana 282. stav 1. Zakona o davanju odgovora na tužbu, osporena je navodom da "prisilno izlaže tuženog" plaćanju takse i daje "neograničene mogućnosti procesnih zloupotreba tužiocu", čime se onemogućava pravično suđenje. Odredbe čl. 284. i 285. Zakona osporene su navodom da ove odredbe ne omogućavaju pravično suđenje, jer tuženog, uprkos datom odgovoru na tužbu da su neosnovani navodi tužbe mogu, u smislu osporenog člana 338. Zakona, izložiti donošenju presude zbog propuštanja čime su povređene odredbe člana 13., člana 22. stav 1. i član 96. Ustava Republike Srbije.

U inicijativama podnetim Ustavnom sudu osporena je i odredba člana 84. stav 2. Zakona, i s njom povezana odredba člana 401. stav 2. tačka 2) Zakona, kojima je predviđeno obavezno zastupanje stranaka od strane advokata u postupku po reviziji i po zahtevu za zaštitu zakonitosti, te člana 90. Zakona kojim je propisana sadržina punomoćja za lice koje nije advokat, iz razloga što se tim odredbama, po mišljenju inicijatora, ograničava pravo na zaštitu pred sudom i uvodi monopol na preduzimanje pojedinih pravnih radnji u "korist advokata" u odnosu na diplomirane pravnike sa položenim pravosudnim ispitom, čime se ugrožava pravo diplomiranih pravnika sa položenim pravosudnim ispitom "na obavljanje zanimanja, što može imati za posledicu da im bude povređeno ustavno pravo na rad i pravo na odgovarajuću zaradu". U inicijativama, kojima je osporena odredba člana 103. stav 6. Zakona, ukazuje se da ova odredba predstavlja "atak na profesiju advokata jer se advokatu ne daje prilika da ispravi tužbu" i da će u primeni ova odredba biti zloupotrebljena. Takođe, u inicijativama se navodi da osporene odredbe člana 84. stav 2. i člana 103. stav 6. Zakona, ograničavaju građanska prava i slobode, jer Zakon nije predvideo "pravnu pomoć društvene zajednice, niti angažovanje advokata o trošku države", tako da pojedine stranke neće moći da podnesu zakonom nametnute troškove. Inicijativama se ukazuje i na međusobnu nesaglasnost navedenih odredaba Zakona o parničnom postupku sa članom 29. Zakona o pravosudnom ispituu.

U predlogu i inicijativama zatražena je obustava izvršenja pojedinačnih akata i radnji donetih ili preduzetih na osnovu osporenih odredaba Zakona, zbog neotklonjivih štetnih posledica do kojih može doći u njihovoj primeni.

U odgovoru Zakonodavnog odbora Narodne skupštine, povodom osporavanja odredbe člana 103. stav 6., čl. 176. do 180., člana 282. stav 1. i čl. 284., 285. i 338. Zakona o parničnom postupku, navodi se: da je advokatura, prema Zakonu o advokaturi, nezavisna i samostalna profesionalna delatnost pružanja pomoći u ostvarivanju i zaštiti Ustavom utvrđenih sloboda i prava i drugih zakonom utvrđenih prava i interesa domaćih i stranih fizičkih i pravnih lica; da podnesak advokata kao stručnog lica koje profesionalno obavlja delatnost pružanja pravne pomoći, treba da bude uredan i razumljiv, tim pre što zakon određuje sadržinu urednog podneska, pa stranka koja je opunomoćila advokata nije u nepovoljnijem položaju od stranke koja nema advokata, zbog čega je i rešenje sadržano u članu 103. stav 6. Zakona o parničnom postupku u skladu sa članom 13. Ustava. U odnosu na odredbe čl. 176. do 180. Zakona koje se odnose na rešavanje spornog pravnog pitanja od strane Vrhovnog suda Srbije, kao najvišeg suda u Republici Srbiji, koji obezbeđuje jedinstvenu primenu zakona u sudskoj praksi, u odgovoru se ističe da te odredbe ne narušavaju načelo dvostepenosti odlučivanja, jer stranka nezadovoljna prvostepenom odlukom suda ima pravo da izjavi žalbu, o kojoj odlučuje drugostepeni sud, čime se ostvaruju ustavna načela iz člana 22. stav 2. i člana 96. stav 1. Ustava. Povodom odredbi čl. 282., 284., 285. i 338. Zakona, kojima se ustanovljava obaveza tuženog da podnese odgovor na tužbu u određenom roku i mogućnost da sud donese presudu zbog propuštanja, prema navodima iz odgovora, obezbeđuje se pravična sudska zaštita, jer je sud dužan da omogući svakoj stranci da se izjasni o zahtevima, predlozima i navodima protivne stranke čime se doprinosi ostvarivanju načela savesnog korišćenja procesnih ovlašćenja i zabrane zloupotrebe procesnih ovlašćenja, a omogućava ostvarenje prava na suđenje u razumnom roku. U odgovoru Zakonodavnog odbora se ističe da je podnošenje odgovora na tužbu pravo tuženog i izraz načela dispozicije stranaka i da stoga, podnošenjem odgovora na tužbu u određenom roku, tuženi sprečava donošenje presude zbog propuštanja. Iz navedenih razloga, ovlašćenje suda iz člana 338. Zakona da u određenim slučajevima donese meritornu odluku, tj. presudu zbog propuštanja, ako tuženi ne podnese odgovor na tužbu, u skladu je sa odredbama čl. 11. i 22. Ustava.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio:

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje; da je zloupotreba sloboda i prava čoveka i građanina protivustavna i kažnjiva, onako kako je to zakonom predviđeno, da se obezbeđuje sudska zaštita sloboda i prava zajemčenih i priznatih Ustavom (član 12.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima

pravo na za sve jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom, drugim državnim ili bilo kojim organom ili organizacijom, da je svakome zajemčeno pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu (član 22. st. 1. i 2.); da svako ima pravo na rad, da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja, da je svakome, pod jednakim uslovima dostupno radno mesto i funkcija (član 35. st. 1. i 2.); da zaposleni imaju pravo na odgovarajuću zaradu (član 36. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina (član 72. stav 1. tačka 2.); da su sudovi samostalni i nezavisni u svom radu i sude na osnovu Ustava, zakona i drugih opštih akata (član 96. stav 1.); da se organizacija, osnivanje, nadležnost i sastav sudova i postupak pred sudovima uređuje zakonom, a da je Vrhovni sud Srbije najviši sud u Republici Srbiji (član 102.).

Prema odredbama člana 72. stav 1. tačka 2. i člana 102. stav 1. Ustava, Narodna skupština ovlašćena je da zakonom uredi ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina, kao i organizaciju i postupak pred sudovima, a time i parnični postupak, odnosno pravila postupka za pružanje sudske zaštite po kojima se postupa i odlučuje prilikom rešavanja građansko-pravnih sporova iz ličnih, porodičnih, radnih, trgovačkih, imovinsko-pravnih i drugih građansko-pravnih odnosa. U okviru navedenih ustavnih ovlašćenja je i ovlašćenje zakonodavca da, uređujući parnični postupak, uredi i pitanje načina zastupanja stranke u tom postupku.

Osporenim odredbom člana 84. stav 2. Zakona o parničnom postupku, propisano je da stranku mora zastupati advokat u postupku po reviziji i zahtevu za zaštitu zakonitosti, a prema osporenim članu 401. stav 2. tačka 2) Zakona, revizija je nedozvoljena ako je reviziju izjavilo lice koje nije advokat.

Po oceni Ustavnog suda, navedenim odredbama Zakona se ne povređuju Ustavom zajamčena prava građana, jer se saglasno članu 12. i članu 102. stav 1. Ustava, zakonom propisuje način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava i postupak pred sudovima. Ustavno ovlašćenje zakonodavca da uredi postupak pred sudom i način ostvarivanja sloboda i prava, obuhvata, po mišljenju Suda, i ovlašćenje da se u okviru tog uređivanja propišu vrste pravnih lekova i način podnošenja tih pravnih lekova. Naime, zakonodavac je osporenim odredbom člana 84. stav 2. Zakona svim pravnim i fizičkim licima pod istim uslovima omogućio "pristup sudu", odnosno sudsku zaštitu u parničnom postupku, pa i sudsku zaštitu u obliku prava na ulaganje vanrednih pravnih sredstava revizije i zahteva za zaštitu zakonitosti. Stoga se navedenim odredbama Zakona ne narušava ustavni princip jednakosti građana pred sudovima, kao državnim organima, zajamčen članom 13. Ustava, niti povređuje odredba člana 22. Ustava o jednakoj pravnoj zaštiti, jer se ove odredbe Ustava odnose na sve koji se pred sudom ili drugim državnim organom pojavljuju kao stranke. Takvim propisivanjem, po oceni Ustavnog suda, ne ograničavaju se ni građani u zaštiti svojih prava, već se zahtevom za stručnim zastupanjem, zbog složenosti postupka, važnosti spora i efikasnosti suđenja pred Vrhovnim sudom kao najvišim sudom u Republici, štite prava stranaka, za čiju zaštitu je neophodno stručno pravno znanje i iskustvo.

Ustavni sud smatra da se navedenim odredbama člana 84. stav 2. i člana 401. stav 2. tačka 2) Zakona, ne diskriminišu diplomirani pravnici sa

položenim pravosudnim ispitom koji se ne bave advokaturom kao profesijom, u odnosu na advokate, jer se osporenim odredbama Zakona ova lica ne dovode u nejednak položaj po osnovu nekog od svojstva iz člana 13. Ustava. S obzirom da je obavljanje advokature kao samostalne delatnosti dostupno svim licima pod uslovima propisanim zakonom, a da se pravo zastupanja pred nadležnim sudom u postupku po reviziji i zahtevu za zaštitu zakonitosti, ne može, po oceni Ustavnog suda, smatrati pristupom radnom mestu, to osporenim odredbama Zakona nisu povređene odredbe čl. 35. i 36. Ustava. Da li su navedena rešenja opravdana i celishodna i da li poskupljuju troškove pravnih lica koja se pojavljuju kao stranke pred Vrhovnim sudom Srbije po vanrednim pravnim sredstvima, stvar je zakonodavne politike, koju Ustavni sud saglasno članu 125. Ustava, nije nadležan da ocenjuje.

Osporenim odredbama Zakona o obaveznom advokatskom zastupanju ne vrši se ni diskriminacija građana prema imovnom stanju, jer je odredbama čl. 164. do 168. Zakona, propisana mogućnost oslobođenja plaćanja troškova postupka stranke koja prema svom opštem imovnom stanju nije u mogućnosti da snosi te troškove, pa i mogućnost da se stranci koja je potpuno oslobođena od plaćanja troškova postupka prizna pravo na besplatno zastupanje. Pravo na oslobođenje plaćanja troškova postupka i pravo na besplatno zastupanje, ako je to nužno radi zaštite prava stranaka, po mišljenju Ustavnog suda, može se ostvarivati kako u prvostepenom postupku tako i u postupku po vanrednim pravnim lekovima.

Takođe, osporenim odredbama člana 84. stav 2. i člana 401 stav 2. tačka 2) Zakona ne dira se ni u slobodu izbora punomoćnika, niti se narušava autonomija pravne volje lica kao davaoca punomoćja, jer su po Zakonu i pravna i fizička lica slobodna da za punomoćnika izaberu bilo koje lice koje ispunjava uslove propisane Zakonom, tj. bilo koje lice iz reda advokata koje će ga zastupati u sporovima pred Vrhovnim sudom po vanrednim pravnim lekovima.

Imajući u vidu navedeno, Sud je ocenio da se osporenim odredbama člana 84. stav 2. i člana 401. stav 2. tačka 2) Zakona ne narušava ustavna jednakost pred sudom (čl. 13. i 22.), kao ni Ustavom garantovana sloboda rada, odnosno pravo na rad iz odredaba člana 35. Ustava.

Prema osporenoj odredbi člana 90. Zakona, ako stranka u punomoćju nije bliže odredila ovlašćenja punomoćnika, punomoćnik koji nije advokat može na osnovu ovakvog punomoćja da preuzima sve radnje u postupku ali mu je uvek potrebno izričito ovlašćenje za povlačenje tužbe, za priznanje ili odricanje od tužbenog zahteva, za zaključenje poravnjanja, za povlačenje ili odricanje od redovnog pravnog leka i za prenošenje punomoćja na drugo lice.

Takvim propisivanjem u osporenoj odredbi člana 90. Zakona se, po oceni Ustavnog suda, ne narušava ustavni princip o jednakosti građana u pravima i dužnostima iz člana 13. Ustava, odnosno pravo na jednaku pravnu zaštitu pred sudom i drugim državnim organima iz člana 22. Ustava, jer se navedena odredba Zakona odnosi na sva lica koja daju punomoćje za zastupanje u postupku pred sudom, a svrsishodnost različitog zakonskog propisivanja sadržine punomoćja u zavisnosti od toga da li se ono daje advokatu, ili licu koje nije advokat, na koje se ukazuje u predstavkama, nije predmet ocene Ustavnog suda, već stvar zakonodavne politike i ocene zakonodavca kako će štiti volju stranke koja ima punomoćnika.

Odredbama člana 103. Zakona, uređeno je postupanje suda sa podneskom koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati. U osporenom stavu 6. člana 103. Zakona, propisano je da se odredbe st. 1. do 5. tog člana, ne primenjuju ako stranka ima punomoćnika koji je advokat, i da će sud odbaciti podnesak koji je u ime stranke podneo advokat, a nerazumljiv je ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati. Iz navedenih odredaba člana 103. Zakona, po oceni Ustavnog suda, proizlazi obaveza suda da poučava stranku koja nema punomoćnika advokata, dakle neuku stranku, dok neuredan, nerazumljiv ili nepotpun podnesak advokata, kvalifikovanog punomoćnika stranke koji se profesionalno bavi pružanjem pravne pomoći, sud odbacuje bez vraćanja i određivanja naknadnog roka za uređenje.

Imajući u vidu da je suština osporene odredbe člana 103. Zakona, obezbeđivanje prava na suđenje u razumnom roku koje je vezano za procesne aktivnosti suda u odnosu na postupanje sa nerazumljivim podneskom ili podneskom koji ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati, Ustavni sud smatra da se rešenjem iz stava 6. tog člana ne "narušava jednakost građana pred zakonom i sudom", niti se stavlja u povoljniji položaj stranka koju ne zastupa advokat, jer zastupanje stranke od strane advokata (izuzev po navedenom vanrednom pravnom leku) nije obavezno, te stranka slobodno odlučuje da li će se sudu obratiti neposredno, ili preko punomoćnika koji nije advokat, ili pak preko punomoćnika koji je advokat. Osim toga, neuredan i nerazumljiv podnesak, tzv. "neuke stranke" će se takođe odbaciti, ukoliko stranka ne postupi saglasno odredbama člana 103. st. 1. i 2. Zakona, a stranka koja ima stručnog zastupnika, kada pretrpi štetu, zbog toga što je sud odbacio neuredan ili nerazumljiv podnesak može tražiti otklanjanje štetnih posledica putem regresnog zahteva prema punomoćniku. Ne stoje ni navodi iz inicijativa da osporena odredba člana 103. stav 6. Zakona predstavlja "atak" na profesiju advokata kome se ne daje ni mogućnost da "ispravi tužbu", jer Zakon o parničnom postupku dopušta ispravku grešaka u tužbi u pogledu pojedinih navoda tužbe u toku celog postupka pred sudom. Na koji način i kako će se pružiti pomoć neukoj stranci u zakonom propisanom postupku pred sudom, stvar je zakonodavne politike, odnosno ocene zakonodavca, a eventualna zloupotreba navedene odredbe u radu advokata i pojava "prikrivenog zastupanja", stvar je primene propisa u praksi, što prema članu 125. Ustava ne spada u pitanja ocene ustavnosti koja je u nadležnosti Ustavnog suda.

Osporenim odredbama čl. 176. do 180. Zakona, propisano je: da kad u postupku pred prvostepenim sudom u većem broju predmeta postoji potreba da se zauzme stav o spornom pravnom pitanju koje je od prejudicijelnog značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima, prvostepeni sud će, po službenoj dužnosti ili na predlog stranke, pokrenuti postupak pred Vrhovnim sudom Srbije radi rešavanja spornog pravnog pitanja; da je sud koji je pokrenuo postupak za rešavanje spornog pravnog pitanja dužan da zastane sa postupkom dok se ne okonča postupak pred Vrhovnim sudom Srbije (član 176.), šta treba da sadrži zahtev koji se upućuje Vrhovnom sudu Srbije; da je Vrhovni sud dužan da reši sporno pravno pitanje u roku do 90 dana, od dana prijema zahteva; postupanje Vrhovnog suda Srbije po podnetom zahtevu; dostavljanje i objavljivanje pravnog shvatanja Vrhovnog suda Srbije o spornom pravnom pitanju; da u slučaju kada je Vrhovni sud Srbije zauzeo pravno shvatanje o

spornom pravnom pitanju, stranke u postupku u kome se postavlja isto pitanje nemaju pravo da ponovo traže njegovo rešavanje u parnici koja je u toku (čl. 177. do 180.).

Iz osporenih odredaba Zakona, po oceni Ustavnog suda, ne proizlazi da Vrhovni sud Srbije rešavajući sporno pravno pitanje odlučuje o predmetu spora, već se odredbama o rešavanju spornog pravnog pitanja daje mogućnost Vrhovnom sudu da zauzme pravni stav o pravnom pitanju koje se pojavi kao sporno u postupku pred prvostepenim sudom, i to pod uslovom da se određeno pravno pitanje pojavilo kao sporno u većem broju predmeta i da je to od prejudicijelnog značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima. Takođe, i iz odredbe člana 177. stav 1. Zakona proizlazi da prvostepeni sud, u obraćanju Vrhovnom sudu Srbije, može da iznese i "sopstveno tumačenje spornog pravnog stava", što znači da se ne radi o uspostavljanju precedenta, već o zauzimanju pravnog stava o određenom pravnom pitanju koje je od prejudicijelnog značaja za odluku u većem broju predmeta. Budući da u pravnom shvatanju koje zauzima, stav Vrhovnog suda Srbije nema karakter odluke o konkretnoj pravnoj stvari, na koju se može uložiti pravni lek, već se kao depersonalizovano pravno shvatanje objavljuje u Biltenu Vrhovnog suda Srbije, Ustavni sud je ocenio, da osporeni pravni institut iz odredaba čl. 176. do 180. Zakona predstavlja mehanizam, kojim se, kroz zauzimanje pravnih shvatanja Vrhovnog suda Srbije, obezbeđuje pravna sigurnost i jednakost u postupcima pred nižestepenim sudovima, kao i suđenje u razumnom roku. Imajući u vidu da se osporenim institutom rešavanja spornog pravnog pitanja od strane Vrhovnog suda Srbije ne isključuje mogućnost ulaganja pravnih lekova na pojedinačne odluke prvostepenih sudova, to se po shvatanju Ustavnog suda, tim odredbama ne narušava ni načelo nezavisnosti suda i dvostepenosti odlučivanja, niti se, mimo odredbe člana 96. stav 1. Ustava, uvodi suđenje na osnovu pravnih shvatanja Vrhovnog suda Srbije.

Određene nepreciznosti u formulaciji i redakcijske neujednačenosti sadržane u odredbama čl. 176. do 180. Zakona, na koje se ukazuje u predlogu, nisu po karakteru i sadržaju takve prirode da osporene odredbe čine neustavnim, ali je Ustavni sud zaključio da saglasno članu 62. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnim dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) o tome obavesti Narodnu skupštinu.

Odredbama člana 282. stav 1., čl. 284. i 285. Zakona propisano je: da je tuženi dužan da u roku do 30 dana od prijema tužbe sa priložima, podnese sudu odgovor na tužbu (član 282. stav 1.); da je tuženi dužan da u odgovoru na tužbu istakne procesne prigovore i da se izjasni da li priznaje ili osporava istaknuti tužbeni zahtev, da odgovor na tužbu mora da sadrži i druge podatke koje mora imati i svaki drugi podnesak prema članu 100. Zakona, a ako tuženi osporava tužbeni zahtev, odgovor na tužbu mora sadržati i činjenice na kojima tuženi zasniva svoje navode i dokaze kojima se utvrđuju te činjenice (član 284.), te ako odgovor na tužbu ima nedostatke, zbog kojih se po njemu ne može postupati (čl. 100. i 284.), smatraće se da tuženi nije dostavio odgovor na tužbu (član 285.). Osporenim odredbama člana 338. Zakona propisano je da ako tuženi ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku, sud donosi presudu kojom usvaja tužbeni zahtev (presuda zbog propuštanja), ako su ispunjeni sledeći uslovi: ako je tuženom uredno dostavljena tužba sa poukom o posledicama propuštanja; ako činjenice na

kojima se zasniva tužbeni zahtev nisu u suprotnosti sa dokazima koje je sam tužilac podneo ili sa činjenicama koje su opšte poznate; ako osnovanost tužbenog zahteva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi; ako ne postoje opštepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženog sprečili opravdani razlozi da odgovori na tužbu (stav 1.); odredbama st. 2. i 3. propisano postupanje suda ako sud nađe da je reč o zahtevu kojim stranke ne mogu raspolagati ili kad sud nađe da iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi osnovanost tužbenog zahteva; odredbama st. 4. i 5. ovog člana Zakona propisano je kad se donošenje presude zbog propuštanja može odložiti, a odredbama st. 6. i 7. propisano je da protiv odluke suda kojom se odbija predlog tužioca da se donese presuda zbog propuštanja iz stava 2. nije dozvoljena posebna žalba, odnosno da se u slučajevima iz st. 4. i 5., presuda može doneti bez izjašnjenja stranaka.

S obzirom na to da je članom 10. Zakona o parničnom postupku ustanovljeno pravo stranke da sud odluči o njenim zahtevima i predlozima u razumnom roku i dužnost suda da nastoji da se postupak sprovede bez odugovlačenja i sa što manje troškova, kao i da je u članu 7. Zakona propisano da su stranke dužne da iznesu sve činjenice i dokaze na kojima zasnivaju svoje zahteve i predlože dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, to po oceni Ustavnog suda proizlazi da je uredan odgovor na tužbu dostavljen u zakonskom roku kako je to propisano osporenim odredbom Zakona, nužni uslov da se parnični postupak sprovede bez odugovlačenja i sa što manje troškova.

Imajući u vidu da je odredbama člana 282. Zakona tuženom data mogućnost da aktivno učestvuje u postupku, s tim što je stavom 2. tog člana ustanovljena dužnost suda da tuženog pouči kako o sadržini odgovora na tužbu, tako i o posledicama propuštanja podnošenja odgovora u određenom roku, po oceni Ustavnog suda, obaveza tuženog utvrđena u osporenim članu 282. stav 1. Zakona, da podnese sudu odgovor na tužbu, ne može se smatrati, kako se u predstavkama navodi, "prisilnom radnjom" koja izlaže tuženog plaćanju takse i onemogućava pravično suđenje, već se ovom odredbom Zakona obezbeđuje sudska zaštita u skladu sa principima utvrđenim Ustavom, i sprovodi načelo jednakosti stranaka u postupku pred sudom. Naime, prema odredbama Zakona, obe strane u postupku imaju pravo da se izjasne o činjenicama, dokazima i navodima suprotne stranke, čime se obezbeđuju zakonske pretpostavke da svaka stranka ima jednaku mogućnost odgovora na navode druge stranke. Takođe, ni osporene odredbe čl. 284. i 285. Zakona kojima je ustanovljena fikcija nepodnošenja odgovora na tužbu ukoliko taj odgovor ima nedostataka zbog kojih se po njemu ne može postupati, i propisivanje u osporenim članu 338. Zakona da ako tuženi ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku, sud, pod restriktivnim uslovima nabrojanim u tač. 1. do 4. stava 1. ovog člana Zakona donosi presudu kojom usvaja tužbeni zahtev, po oceni Ustavnog suda, nisu nesaglasne s Ustavom, jer se tim odredbama ne povređuje ustavno načelo o pravu na pravično suđenje, imajući u vidu da je saglasno odredbi člana 282. stav 1. Zakona tuženi upozoren na posledice izostalog odgovora na tužbu. Ustavno ovlašćenje zakonodavca da uredi postupak pred sudom podrazumeva i ovlašćenje zakonodavnog organa da propiše da izostajanje odgovora na tužbu predstavlja jedan od kumulativnih zakonskih uslova za donošenje presude zbog propuštanja. Stoga se takvo propisivanje ne može smatrati "sankcijom" za pasivnost tuženog, već pre dispozicijom samog tuženog koji je propustio da se ponaša u skladu sa

imperativnom normom zakona. Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud je ocenio da odredbe člana 282. stav 1., čl. 284., 285. i 338. Zakona o parničnom postupku nisu nesaglasne s Ustavom, te je predlog i u tom delu odbio.

Ustavni sud, saglasno odredbama člana 125. Ustava nije nadležan da ocenjuje saglasnost odredaba dva akta iste pravne snage, pa tako ni odredaba Zakona o parničnom postupku i Zakona o pravosudnom ispitu.

S obzirom da je Sud doneo konačnu odluku, zahteve za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji preduzetih na osnovu osporenih odredaba Zakona, Ustavni sud je odbacio, na osnovu člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka.

Na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 1), člana 46. tačka 9) i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda IV-181/2005 od ("Službeni glasnik RS", broj 106/2006)
28. septembra 2006. godine

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05) – član 80.

Osporenim odredbama Zakona zakonodavac je, saglasno ustavnom ovlašćenju da uređuje odnose u oblasti obaveznog socijalnog osiguranja, uređio način usklađivanja penzije, momenat isplate usklađene penzije i podatke koji se koriste za usklađivanje penzije. Uređujući osporenim odredbama Zakona pitanje usklađivanja penzija tako da se penzije usklađuju sa kretanjem troškova života na teritoriji Republike u prethodnih šest meseci, da isplata usklađenih penzija teče od isplate aprilske, odnosno oktobarske penzije, kao i da se usklađivanje penzije vrši na osnovu odgovarajućih statističkih podataka za određeni period, zakonodavac nije povredio princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, budući da se tako utvrđen način usklađivanja penzije odnosi jednako na sve osiguranike koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj ovim odredbama i da se ne stvara nejednakost građana s obzirom na njihova svojstva utvrđena navedenom odredbom Ustava. S obzirom da se osporene odredbe Zakona primenjuju od 1. januara 2006. godine i ubuduće, ove odredbe nemaju povratno dejstvo i nisu u nesaglasnosti s odredbom člana 121. Ustava.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Odbija se predlog i ne prihvata se inicijativa za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05).

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom Republike Srbije pokrenut je postupak za ocenu ustavnosti odredaba člana 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, navedenog u izreci. U predlogu se navodi da se pravno dejstvo osporenih odredaba Zakona, koje se primenjuju od 1. januara 2006. godine, proteže i na period oktobar-decembar prethodne godine. Stoga, prema mišljenju predlagača, osporene odredbe Zakona imaju povratno dejstvo što je u suprotnosti s Ustavom, jer Vlada Republike Srbije nije predložila Narodnoj skupštini da u postupku donošenja zakona utvrdi postojanje opšteg interesa za povratno dejstvo tih odredaba, niti je Narodna skupština o tome odlučivala. U slučaju primene osporenih odredaba Zakona, po mišljenju predlagača, to bi značilo da se za poslednji kvartal 2005. godine penzije neće usklađivati u skladu sa odredbama člana 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koje su bile na snazi do 31. decembra 2005. godine, već u skladu s osporenim odredbama Zakona koje se primenjuju od 1. januara 2006. godine. Time se, smatra predlagač, narušava načelo pravne sigurnosti, naročito u pogledu subjektivnih prava u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja, i znatno usporava rast penzija umanjenjem osnovice.

Ustavnom sudu podneta je i inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti osporenih odredaba Zakona. U inicijativi se, pored ostalog, navodi da osporene odredbe Zakona ugrožavaju egzistenciju penzionera, da su tim odredbama ugrožena osnovna ljudska prava, jer se usklađivanje penzija vrši samo dva puta godišnje i to sa kretanjem troškova života, za razliku od ranijeg zakonskog rešenja prema kojem se usklađivanje penzija vršilo četiri puta godišnje, prema metodologiji koja je bila povoljnija za korisnika penzije.

Ustavni sud je predlog i inicijativu dostavio Narodnoj skupštini Republike Srbije na odgovor, odnosno mišljenje. Kako Narodna skupština u ostavljenom roku nije dostavila odgovor, odnosno mišljenje Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 16. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), nastavio postupak.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbama člana 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno da se penzija od 1. aprila i 1. oktobra tekuće godine usklađuje, na osnovu statističkih podataka, sa kretanjem troškova života na teritoriji Republike u prethodnih šest meseci (stav 1.), da isplata usklađene penzije teče od isplate aprilske, odnosno oktobarske penzije (stav 2.) i da se usklađivanje penzije u smislu stava 1. ovog člana vrši na osnovu podataka organa nadležnog za poslove statistike za period:

oktobar prethodne godine-mart tekuće godine, odnosno za period april-septembar tekuće godine (stav 3.).

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom, kao i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da obaveznim osiguranjem, zaposleni, u skladu sa zakonom, obezbeđuju sebi, pored ostalog, i prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, a za članove svoje porodice, pored ostalog, i pravo na porodičnu penziju, kao i druga prava po osnovu socijalnog osiguranja (član 40. stav 1.); da sredstva za ostvarivanje prava po osnovu obaveznog socijalnog osiguranja i za slučaj privremene nezaposlenosti obezbeđuju zaposleni, drugi osiguranici i poslodavci, preko organizacije kojom upravljaju osiguranici i korisnici, u skladu sa zakonom (član 68. stav 2.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, i sistem u oblasti socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti (član 72. stav 1. tačka 4.); da zakon, drugi propis ili opšti akt ne može imati povratno dejstvo, kao i da se samo zakonom može odrediti da pojedine njegove odredbe, ako to zahteva opšti interes utvrđen u postupku donošenja zakona, imaju povratno dejstvo (član 121. st. 1. i 2.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Ustavni sud je utvrdio da je zakonodavac, saglasno ustavnom ovlašćenju da uređuje odnose u oblasti obaveznog socijalnog osiguranja, osporenim odredbama Zakona uredio način usklađivanja penzije, momenat isplate usklađene penzije i podatke koji se koriste za usklađivanje penzije. Uređujući osporenim odredbama Zakona pitanje usklađivanja penzija tako da se penzije usklađuju sa kretanjem troškova života na teritoriji Republike u prethodnih šest meseci, da isplata usklađenih penzija teče od isplate aprilske, odnosno oktobarske penzije, kao i da se usklađivanje penzije vrši na osnovu odgovarajućih statističkih podataka za određeni period, zakonodavac nije, po oceni Suda, izašao iz okvira ovlašćenja utvrđenih Ustavom. Osporenim odredbama Zakona se takođe ne povređuje princip jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se način usklađivanja penzije utvrđen osporenim odredbama Zakona odnosi jednako na sve osiguranike koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tim odredbama i ne stvara se nejednakost građana s obzirom na njihova svojstva utvrđena navedenom odredbom Ustava. Sud je utvrdio i to da je Zakon čije su odredbe osporene, stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja, tj. 10. oktobra 2005. godine, a da se Zakon, pa time i osporene odredbe, primenjuje od 1. januara 2006. godine, saglasno odredbi člana 79. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 85/2005). S obzirom da se osporene odredbe člana 80. Zakona primenjuju od 1. januara 2006. godine i ubuduće, ove odredbe nemaju povratno dejstvo i nisu, po oceni Ustavnog suda, u nesaglasnosti s odredbom člana 121. Ustava.

Na osnovu izloženog i člana 46. tačka 9) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda IY-22/2006 ("Službeni glasnik RS", broj 106/2006)
od 28. septembra 2006. godine

- Rešenja

Zakon o mirnom rešavanju radnih sporova ("Službeni glasnik RS", broj 125/2004) – član 36. stav 3.

Zakonodavac je, saglasno ustavnoj nadležnosti iz člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava da uređuje sistem u oblasti radnih odnosa, ovlašćen da zakonom ustanovi mogućnost mirnog rešavanja kolektivnih i individualnih radnih sporova, da uredi pravila tog postupka, i da u tom okviru propiše isključivanje prava na žalbu protiv rešenja koje donese arbitar, na način na koji je to utvrđeno osporenim odredbom Zakona o mirnom rešavanju radnih sporova.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 36. stav 3. Zakona o mirnom rešavanju radnih sporova ("Službeni glasnik RS", broj 125/04).

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji donetih, odnosno preduzetih na osnovu odredbe Zakona iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 36. stav 3. Zakona o mirnom rešavanju radnih sporova, kojom je propisano da protiv rešenja arbitra donetog u postupku mirnog rešavanja radnih sporova nije dopuštena žalba, što, po mišljenju inicijatora, nije u saglasnosti s odredbom člana 22. stav 2. Ustava kojom je svakome zajemčeno pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu. Predloženo je da Ustavni sud do donošenja konačne odluke obustavi izvršenje osporene odredbe Zakona.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da se Zakonom o mirnom rešavanju radnih sporova uređuju način i postupak mirnog rešavanja kolektivnih i individualnih radnih sporova, izbor, prava i obaveze miritelja i arbitara i druga pitanja od značaja za mirno rešavanje radnih sporova (član 1.); da se individualnim radnim sporom, u smislu ovog zakona, smatra spor povodom otkaza ugovora o radu i isplate minimalne zarade, u kome su strane u sporu zaposleni i poslodavac (član 3.); da se obrazuje Republička agencija za mirno rešavanje radnih sporova kao posebna organizacija koja obavlja stručne poslove koji se odnose na: mirno rešavanje kolektivnih i individualnih sporova; izbor miritelja i arbitara; vođenje imenika miritelja i arbitara; stručno usavršavanje miritelja i arbitara; odlučivanje o izuzeću miritelja i arbitara; evidenciju o postupcima mirnog rešavanja radnih sporova i druge poslove određene zakonom (čl. 7. i 8.); da se individualni spor rešava pred arbitrom (član 30.), koji donosi rešenje o predmetu spora u roku od 30 dana od dana otvaranja rasprave (član 36. stav 1.), te da protiv rešenja arbitra, saglasno osporenoj odredbi člana 36. stav 3. Zakona, nije dozvoljena žalba.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom, drugim državnim organom ili bilo kojim organom ili organizacijom, i da je svakome zajemčeno pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rešava o njegovom pravu ili na zakonu zasnovanom interesu (član 22.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje ostvarivanje i zaštitu sloboda i prava čoveka i građanina; ustavnost i zakonitost, kao i sistem u oblasti radnih odnosa (član 72. stav 1. tač. 2. i 4.); da se protiv rešenja i drugih pojedinačnih akata sudskih, upravnih i drugih državnih organa, kao i protiv takvih akata organa i organizacija koje vrše javna ovlašćenja, donesenih u prvom stepenu, može izjaviti žalba nadležnom organu; da se zakonom, izuzetno, u određenim slučajevima, može isključiti žalba, ako je na drugi način obezbeđena zaštita prava i zakonitosti; da o zakonitosti konačnih pojedinačnih akata kojima državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja rešavaju o pravima ili obavezama, odlučuje sud u upravnom sporu, ako za određenu stvar nije zakonom predviđena druga sudska zaštita (član 124. st. 1. do 3.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava, Ustavni sud je ocenio da je zakonodavac, saglasno ustavnoj nadležnosti iz člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava da uređuje sistem u oblasti radnih odnosa, ovlašćen da zakonom ustanovi mogućnost mirnog rešavanja kolektivnih i individualnih radnih sporova, da uredi pravila tog postupka, i da u tom okviru propiše isključivanje prava na žalbu protiv rešenja koje donese arbitar. S obzirom da je ovakav način rešavanja sporova zasnovan na dobrovoljnoj odluci strana u sporu, te da se odlučivanje arbitra ne može smatrati odlučivanjem državnog organa, niti organizacije koja vrši javna ovlašćenja u smislu navedenih odredaba čl. 22. i 124. Ustava, već o odluci pojedinca koga su strane u sporu izabrale da spor reši na načelima dobrovoljnosti, tripartizma i nepristrasnosti, Sud je ocenio da osporena odredba Zakona nije u suprotnosti s Ustavom.

S obzirom da je doneo konačnu odluku o ustavnosti osporene odredbe Zakona, Sud je, saglasno odredbi člana 42. stav 3. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odbacio zahtev iz inicijative za obustavu izvršenja

pojedinačnih akata ili radnji donetih, odnosno preduzetih na osnovu osporene odredbe člana 36. stav 3. Zakona.

Imajući u vidu izneto, a na osnovu člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-15/2005
od 28. septembra 2006. godine

**Zakon o policiji ("Službeni glasnik RS", broj 101/2005)
– član 143. stav 3.**

Polazeći od ustavnih ovlašćenja zakonodavnog organa, nije nesaglasno s Ustavom da se zakonom uredi pravo na uvećanje plate po osnovu specifičnih i posebnih uslova rada jedne kategorije zaposlenih u državnim organima, kao i način utvrđivanja uvećane zarade po tim osnovima, i da se pri tom, kako propisuje osporena odredba člana 147. stav 3. Zakona, odredi da se na prava i obaveze proistekle iz navedenih posebnih uslova rada ne primenjuju odredbe opštih radno-pravnih propisa o uvećanoj zaradi. Naime, odredbe Zakona o policiji imaju karakter odredaba posebnog zakona, koje samim tim isključuju primenu odredaba opštih radno-pravnih propisa o istom pitanju, jer je pravo na uvećanu zaradu uređeno na poseban način, polazeći od karaktera i specifičnosti poslova u Ministarstvu unutrašnjih poslova, a odnosi se na sve zaposlene u tom državnom organu koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji, što nije nesaglasno s Ustavom, niti povređuje ustavno načelo o pravnoj jednakosti građana.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 147. stav 3. Zakona o policiji ("Službeni glasnik RS", broj 101/2005).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije je podneta inicijativa kojom je zahtevano pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 147. stav 3. Zakona o policiji. Podnosilac inicijative navodi da su protivno članu 13. Ustava, kojim je utvrđena jednakost građana pred zakonom, osporenim odredbom Zakona radnicima Ministarstva unutrašnjih poslova uskraćena prava na zaradu

koja su zakonom predviđena za radnike u drugim državnim organima Republike Srbije.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je odredbama člana 147. Zakona o policiji ("Službeni glasnik RS", broj 101/05) predviđena mogućnost utvrđivanja koeficijenata za obračun plate zaposlenima u Ministarstvu unutrašnjih poslova po osnovu posebnih uslova rada, opasnosti po život i zdravlje, odgovornosti, težine i prirode poslova, rada na dan praznika koji je neradni dan, noćnog rada, rada u smenama, prekovremenog rada, dežurstava, pripravnosti i drugih vidova neredovnosti u radu, koji su od 30 do 50 odsto nominalno veći od koeficijenata za druge državne službenike (stav 1.) i da se, uz saglasnost Vlade, za pojedine kategorije zaposlenih mogu utvrditi koeficijenti koji su veći i za više od 50 odsto (stav 2.). Osporenim stavom 3. ovog člana Zakona propisano je da se na prava i obaveze proistekle iz napred navedenih posebnih uslova rada ne primenjuju odredbe opštih radno-pravnih propisa o uvećanoj zaradi.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom i da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da svako ima pravo na rad i da se jamči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i učešće u upravljanju i da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija (član 35. st. 1. i 2.); da zaposleni imaju pravo na odgovarajuću zaradu (član 36. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, pored ostalog, sistem u oblasti radnih odnosa (član 72. stav 1. tačka 4.).

Polazeći od navedenih ustavnih ovlašćenja zakonodavnog organa, Ustavni sud je ocenio da nije nesaglasno s Ustavom da se zakonom uredi pravo na uvećanje plate po osnovu specifičnih i posebnih uslova rada jedne kategorije zaposlenih u državnim organima, kao i način utvrđivanja i visina uvećane zarade po tim osnovima i da se pri tom, kako propisuje osporena odredba člana 147. stav 3. Zakona odredi da se na prava i obaveze proistekle iz navedenih posebnih uslova rada ne primenjuju odredbe opštih radno-pravnih propisa o uvećanoj zaradi. Odredbe člana 147. Zakona koje utvrđuju pravo na uvećanu zaradu po osnovima navedenim u stavu 1. ovog člana Zakona imaju karakter odredaba posebnog zakona, koje samim tim isključuju primenu odredaba opštih radno-pravnih propisa o istom pitanju, jer je uvećana zarada uređena na poseban način, polazeći od karaktera i specifičnosti poslova ovog državnog organa. Po oceni Suda, ovakvim uređivanjem načina obračuna uvećanih plata nije povređeno ustavno načelo jednakosti građana iz člana 13. Ustava, jer se uvećanje plata na način utvrđen osporenim članom 147. Zakona odnosi na sve zaposlene u Ministarstvu unutrašnjih poslova koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj odredbama člana 147. ovog zakona. Stoga je Ustavni sud ocenio da je Narodna skupština imala ustavno ovlašćenje da u pogledu načina ostvarivanja uvećane zarade zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova isključi primenu odredaba opštih radno-pravnih propisa o uvećanoj zaradi.

Iz navedenih razloga Ustavni sud je ocenio da je neosnovana inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 147. stav 3. Zakona o policiji.

Pitanja koja inicijator postavlja u inicijativi a koja se odnose na celishodnost, adekvatnost i pravilnost ovakvog "posebnog režima" utvrđivanja uvećanja zarada po osnovu posebnih uslova rada, u domenu su zakonodavne politike, koju Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje, u smislu člana 125. Ustava.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-16/2006
od 21. septembra 2006. godine

- *"Presuđena stvar"*

**Član 121. stav 1. i deo odredbe člana 257. stav 3. koji glasi:
"najranije od početka primene ovog zakona,"
Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik
RS", br. 34/03...101/05)**

Ustavni sud je utvrdio da je u ranije vodenim postupcima odlučivao o ustavnosti odredbe člana 121. stav 1. i osporenog dela odredbe člana 257. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, i to: Rešenjem broj IY-246/2004 od 6. oktobra 2005. godine, Ustavni sud nije prihvatio inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored ostalih, i odredbe člana 121. stav 1. Zakona, pošto je ocenio da osporena odredba člana 121. stav 1. Zakona nije nesaglasna s Ustavom, jer se tom odredbom ne povređuje princip jednakosti građana utvrđen odredbom člana 13. Ustava, pošto se odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tom odredbom i ne stvara se nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva; Odlukom broj IY-5/2005 od 8. juna 2006. godine ("Službeni glasnik RS", broj 63/2006), Ustavni sud je utvrdio da odredba člana 257. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, u delu koji glasi: "najranije od početka primene ovog zakona,", u vreme važenja nije bila u saglasnosti s Ustavom, jer je ovim delom odredbe člana 257. stav 3. Zakona korisnicima penzije koji su naknadni staž osiguranja ostvarili do dana početka primene ovog zakona, protivno Ustavu, bilo uskraćeno pravo na ponovno određivanje penzije, a time uskraćeno i ostvarivanje prava ovih osiguranika koje je samim Zakonom utvrđeno.

Kako je Ustavni sud ocenjivao ustavnost osporene odredbe člana 121. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju a iz navoda,

razloga i dokaza iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, te kako za ponovno odlučivanje o ustavnosti odredbe iz člana 257. Zakona ne postoje procesni uslovi s obzirom na već donetu Odluku Suda o utvrđivanju njene neustavnosti, Ustavni sud je inicijativu u celini odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 121. stav 1. i dela odredbe člana 257. stav 3. koji glasi: "najranije od početka primene ovog zakona," Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 121. stav 1. i dela odredbe člana 257. stav 3. koji glasi: "najranije od početka primene ovog zakona," Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. U inicijativi se ističe da se inicijator, nakon sticanja prava na starosnu penziju, upisao u Imenik advokata i kao osiguranik uplaćivao odgovarajuće doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, ali da mu je, i pored činjenice da je uplaćivao navedene doprinose, zahtev za ponovno određivanje starosne penzije odbijen sa pozivom na osporene odredbe Zakona. Osporenim odredbama Zakona se, po mišljenju inicijatora, povređuje Ustavom utvrđeno pravo na rad.

Ustavni sud je, u sprovedenom postupku, utvrdio da je osporenim odredbom člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju utvrđeno da korisnik starosne penzije koji se zaposli na teritoriji Republike, odnosno obavlja samostalnu delatnost po osnovu koje je obavezno osiguran na teritoriji Republike, ima pravo po prestanku tog zaposlenja odnosno obavljanja te samostalne delatnosti, na ponovno određivanje penzije ako je bio u osiguranju najmanje godinu dana, a da je odredbom člana 257. stav 3. Zakona, čiji je deo osporen, bilo utvrđeno da se lični bodovi iz stava 1. ovog člana koriguju naknadno ostvarenim stažom osiguranja, zaradama, naknadama zarade, kao i osnovicama osiguranja i ugovorenim naknadama na koji je plaćen doprinos, najranije od početka primene ovog zakona, a u skladu sa odredbama ovog zakona.

Ustavni sud je takođe utvrdio da je u ranije vođenim postupcima odlučivao o ustavnosti odredbe člana 121. stav 1. i dela odredbe člana 257. stav 3. koji glasi: "najranije od početka primene ovog zakona," Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju navedenog u izreci.

Rešenjem broj IV-246/2004 od 6. oktobra 2005. godine, Ustavni sud nije prihvatio inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti, pored

ostalnih, i odredbe člana 121. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03 i 84/04), pošto je ocenio da osporena odredba člana 121. stav 1. Zakona, nije nesaglasna s Ustavom, jer se tom odredbom ne povređuje princip jednakosti građana utvrđen odredbom člana 13. Ustava, s obzirom na to da se osporena odredba odnosi jednako na sve građane koji se nalaze u istoj pravnoj situaciji propisanoj tom odredbom i ne stvara nejednakost građana s obzirom na njihova lična svojstva. Osporenom odredbom Zakona, po oceni Ustavnog suda, ne ograničava se niti uskraćuje pravo za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, odnosno starosti utvrđeno odredbom člana 40. stav 1. Ustava.

Odlukom Ustavnog suda broj IY-5/2005 od 8. juna 2006. godine ("Službeni glasnik RS", broj 63/06), utvrđeno je da odredba člana 257. stav 3. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 34/03, 64/04, 84/04, 85/05 i 101/05), u delu koji glasi: "najranije od početka primene ovog zakona,", u vreme važenja nije bila u saglasnosti s Ustavom. Ustavni sud je, u tom postupku, utvrdio da su odredbom člana 62. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik RS", broj 85/05), koji je stupio na snagu 14. oktobra 2005. godine, a primenjuje se od 1. januara 2006. godine, u članu 257. stav 3. brisane reči: "najranije od početka primene ovog zakona, ". Takođe, Ustavni sud je utvrdio da je odredbama člana 257. Zakona pravo na ponovno određivanje visine penzije priznato i korisnicima starosne penzije koji ispunjavaju uslove iz člana 121. stav 1. ovog zakona, tj. onim korisnicima starosne penzije koji se zaposle na teritoriji Republike, odnosno obavljaju samostalnu delatnost po osnovu koje su obavezno osigurani na teritoriji Republike i to po prestanku tog zaposlenja, odnosno obavljanja te samostalne delatnosti, ako su bili u osiguranju najmanje godinu dana, kao i da je odredbom člana 260. Zakona utvrđeno da se odredba člana 121. stav 1. ovog zakona odnosi i na korisnike koji su pravo na penziju ostvarili do dana početka primene ovog zakona, što znači da je navedenim odredbama Zakona svim korisnicima penzije ostvarene do dana početka primene ovog zakona priznato pravo na ponovno određivanje penzije po osnovu naknadno ostvarenog staža osiguranja. Suprotno tome, ostvarivanje ovog zakonom utvrđenog prava osiguranika bilo je osporenim odredbom Zakona ograničeno samo na onaj naknadni staž osiguranja koji je ostvaren po stupanju na snagu ovog zakona, dakle nakon 10. aprila 2003. godine. Time je, po oceni Ustavnog suda, osporenim delom odredbe člana 257. stav 3. Zakona korisnicima penzije koji su naknadni staž osiguranja ostvarili do dana početka primene ovog zakona bilo uskraćeno pravo na ponovno određivanje penzije, a time uskraćeno i ostvarivanje prava ovih osiguranika koje je samim Zakonom utvrđeno. Polazeći od odredbe člana 40. stav 1. Ustava koja ustanovljava obavezno osiguranje i koja određuje da obaveznim osiguranjem zaposleni u skladu sa zakonom obezbeđuju sebi prava za slučaj smanjenja ili gubitka radne sposobnosti, nezaposlenosti i starosti i prava na druge oblike socijalnog osiguranja, Ustavni sud je ocenio da osporena odredba nije bila u skladu s Ustavom. S obzirom da je prestankom važenja osporenog dela odredbe člana 257. stav 3. Zakona u toku postupka pred ovim Sudom izvršeno njegovo usaglašavanje s Ustavom, ali da nisu otklonjene posledice neustavnosti, Ustavni sud je, na osnovu odredbe člana 60. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnim dejstvom njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i

101/05), navedenom Odlukom IY-5/2005 utvrdio da osporena odredba Zakona u vreme važenja nije bila u saglasnosti s Ustavom.

Kako je Ustavni sud ocenjivao ustavnost osporene odredbe člana 121. stav 1. Zakona, a iz navoda, razloga i dokaza iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje te kako za ponovno odlučivanje o ustavnosti odredbe iz člana 257. stav 3. Zakona ne postoje procesni uslovi s obzirom na već donetu Odluku Suda o utvrđivanju njene neustavnosti, Ustavni sud je inicijativu odbacio.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-20/2005
od 21. septembra 2006. godine

Član 23. stav 4. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92...101/05)

Ustavni sud je u ranije vođenom postupku, koji je okončan Odlukom IY-230/92 od 13. jula 2000. godine ("Službeni glasnik RS", broj 39/2000), odlučivao o ustavnosti većeg broja odredaba, pa i člana 23. Zakona o stanovanju, kada je odbio zahtev za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 23. Zakona, s obrazloženjem u kome se, pored ostalog, navodi da je otkup stanova utvrđen ovim zakonom propisan u granicama ustavnih ovlašćenja Republike. S obzirom da je već odlučivao o ustavnosti osporene odredbe Zakona, a iz navoda i razloga iznetih u inicijativi ne proizlazi da ima osnova za ponovo odlučivanje, to je Ustavni sud zahtev odbacio.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredbe člana 23. stav 4. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01 i 101/05).

2. Odbacuje se inicijativa za ocenu saglasnosti Zakona o stanovanju iz tačke 1. sa Zakonom o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89 i "Službeni list SRJ", broj 31/93).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredbe člana 23. stav 4. Zakona o stanovanju. Po mišljenju inicijatora, osporena odredba nesaglasna je s ustavnim principima jednakosti građana u pravima i dužnostima i jednake zaštite pred državnim organima, kao i sa ustavnom zabranom stvaranja i propisivanja svakog oblika monopolskog položaja. Ovom odredbom se produbljuju socijalne razlike i jedan broj građana onemogućava u ostvarivanju prava na stan. Podnosilac inicijative smatra da je navedena odredba Zakona o stanovanju nesaglasna i sa načelima koja propisuje Zakon o obligacionim odnosima, koja se odnose na ravnopravnost učesnika u obligacionom odnosu, dužnost ispunjenja obaveza i autonomiju volje stranaka, pa zahteva ocenu saglasnosti osporene odredbe Zakona o stanovanju sa Zakonom o obligacionim odnosima.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je odredbama člana 23. st. 1. do 3. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01 i 101/05), uređen način otplate duga po osnovu ugovora o otkupu stana kada se dug otplaćuje u mesečnim ratama. Prema osporenom stavu 4. ovog člana Zakona o stanovanju, ako kupac zahteva izmenu ugovorenog načina otplate duga, izmenjeni uslovi plaćanja utvrdiće se prema uslovima koji važe na dan podnošenja odgovarajućeg zahteva, u skladu sa ovim zakonom.

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da su građani jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); da se svojinska prava i obaveze na sredstvima u društvenoj i državnjoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva mogu pretvarati u druge oblike svojine uređuju zakonom (član 59. stav 1.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose, kao i druge ekonomske i socijalne odnose od opšteg interesa (član 72. stav 1. tačka 4.).

Ustavni sud Republike Srbije je u ranije vođenom postupku koji je okončan Odlukom IY-230/92 od 13. jula 2000. godine ("Službeni glasnik RS", broj 39/2000) odlučivao o ustavnosti većeg broja odredaba, pa i člana 23. Zakona o stanovanju. Ustavni sud je navedenom odlukom odbio zahtev za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 23. Zakona o stanovanju, sa obrazloženjem, u kome se, pored ostalog, navodi da je otkup stanova utvrđen ovim zakonom propisan u granicama ustavnih ovlašćenja Republike iz člana 59. stav 1. i člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava, te da je zakonodavac mogao propisati uslove otkupa stanova. Zakonodavac je bio ovlašćen da utvrđuje i način otkupa, odnosno otplate duga po osnovu ugovora o otkupu stana, kao i da predvidi da će se u slučaju kada kupac zahteva izmenu ugovorenog načina otplate duga, izmenjeni uslovi plaćanja utvrditi prema uslovima koji važe na dan podnošenja zahteva u skladu sa ovim zakonom, kako je to propisano osporenom odredbom člana 23. stav 4. Zakona o stanovanju. Uređivanje ovih pitanja, kako je to navedeno u obrazloženju Odluke Ustavnog suda IY-230/92 ne znači stvaranje pravne nejednakosti protivno članu

13. Ustava, već je izraz ovlašćenja zakonodavnog organa da na različit način uređuje različite pravne situacije.

S obzirom na to da je Ustavni sud već odlučivao o ustavnosti člana 23. Zakona o stanovanju, odnosno o ustavnosti i osporenog stava 4. ovog člana, a iz navoda i razloga iznetih u inicijativi ne proizlazi, po oceni Suda, da ima osnova za ponovo odlučivanje, Sud je ovaj zahtev odbacio.

Prema članu 125. Ustava, Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost dva zakona, u ovom slučaju Zakona o stanovanju sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima, pa je odbacio inicijativu u ovom delu.

Na osnovu izloženog i člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-14/2006
od 28. septembra 2006. godine

**Član 34. stav 1. tačka 2) i član 45. Zakona o unutrašnjim poslovima
("Službeni glasnik RS", br. 44/91...106/2003)**

Osporene odredbe Zakona o unutrašnjim poslovima već su bile predmet ocene Ustavnog suda u Rešenju broj IY-346/95 od 7. marta 1996. godine, kojim nije prihvaćena inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti čl. 34. i 45. Zakona o unutrašnjim poslovima, a s obzirom da iz navoda i razloga u podnetim inicijativama ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je odbacio zahteve za ocenjivanje ustavnosti osporenih odredaba Zakona.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti odredaba člana 34. stav 1. tačka 2) i člana 45. Zakona o unutrašnjim poslovima ("Službeni glasnik RS", br. 44/91, 79/91, 54/96, 17/99, 33/99, 25/2000, 8/2001 i 106/2003).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podnete su inicijative kojima je zahtevano pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti odredaba člana 34. stav 1. tačka 2) i člana 45. Zakona o unutrašnjim poslovima. Podnosioci inicijativa

navode da osporene odredbe Zakona nisu u saglasnosti sa ustavnim načelom da je svako nevin dok se ne dokaže njegova krivica, jer se radnik Ministarstva unutrašnjih poslova oglašava krivim pre nego što se dokaže njegova krivica. Osporene odredbe nesaglasne su i sa ustavnim načelom ravnopravnosti građana pred zakonom, jer daju ovlašćenim licima preširoka ovlašćenja, što za posledicu može da ima nezakonito postupanje.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je osporenim odredbom člana 34. stav 1. tačka 2). Zakona o unutrašnjim poslovima ("Službeni glasnik RS", br. 44/91, 79/91, 54/96, 17/99, 33/99, 25/2000, 8/2001 i 106/2003), bilo propisano da se u radni odnos u Ministarstvu unutrašnjih poslova na radno mesto ovlašćenog službenog lica i radnika na određenim dužnostima može primiti lice koje, pored zakonom utvrđenih uslova za prijem na rad u državne organe ispunjava, kao posebni uslov, da se protiv njega ne vodi krivični postupak za krivična dela koja se gone po službenoj dužnosti i da mu pravosnažnom presudom nije izrečena mera zabrane vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti, dok takva zabrana traje. Prema osporenoj odredbi člana 45. Zakona o unutrašnjim poslovima, radniku Ministarstva unutrašnjih poslova prestaje radni odnos ako je pravosnažnom presudom osuđen za krivična dela iz člana 34. stav 1. tačka 1) ovog zakona, a može mu prestati radni odnos i ako prestane da ispunjava, odnosno ako se naknadno utvrdi da nije ispunjavao neki od uslova za prijem na rad u državne organe, i uslov iz člana 34. stav 1. tačka 2) ovog zakona. Navedene osporene odredbe Zakona prestale su da važe 29. novembra 2005. godine, stupanjem na snagu Zakona o policiji ("Službeni glasnik RS", broj 101/2005), na osnovu člana 198. tog zakona.

Ustavni sud je u predmetu IV-346/95 na sednici održanoj 7. marta 1996. godine, odlučivao o ustavnosti odredaba člana 34. stav 1. tačka 2) i člana 45. Zakona o unutrašnjim poslovima, i doneo Rešenje o neprihvatanju inicijative za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti čl. 34. i 45. Zakona o unutrašnjim poslovima. Tom prilikom, Sud je ocenio da su na osnovu odredaba člana 72. stav 1. tačka 4) i člana 35. Ustava Republike Srbije, zakonom uređena pitanja iz oblasti sistema radnih odnosa, odnosno posebni uslovi za prijem u radni odnos lica u Ministarstvu unutrašnjih poslova, da su uslovi prijema kandidata uređeni i važe jednako za sva lica koja se zapošljavaju u navedenom Ministarstvu, te da osporene odredbe Zakona ne sadrže povredu ustavnog načela o jednakim pravima i dužnostima i jednakoj zaštiti pred državnim organima. Ustavni sud je takođe ocenio da se zakonom mogu propisivati posebni uslovi za prijem u radni odnos u Ministarstvu unutrašnjih poslova, pa samim tim i posebni uslovi za prestanak radnog odnosa ovlašćenog službenog lica i radnika na određenim dužnostima u Ministarstvu unutrašnjih poslova. U odnosu na odredbu člana 45. Zakona, Ustavni sud je ocenio da su navedenom odredbom propisani posebni uslovi za prestanak radnog odnosa ovlašćenog službenog lica i radnika na određenim dužnostima, jer se radi o specifičnoj službi koja se bavi otkrivanjem počinitelaca krivičnih dela, pa je nespojivo sa položajem ovih lica da istovremeno rade u Ministarstvu i da se protiv njih vodi krivični postupak za određeno krivično delo.

Imajući u vidu da je o ustavnosti osporenih odredaba člana 34. stav 1. tačka 2) i člana 45. Zakona o unutrašnjim poslovima Ustavni sud već odlučivao, kao i da iz navoda i razloga u podnetim inicijativama ne proizlazi da ima osnova

za ponovno odlučivanje, Ustavni sud je odbacio zahteve za ocenjivanje ustavnosti osporenih odredaba Zakona o unutrašnjim poslovima.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-408/2005 od
21. septembra 2006. godine

2. PROPISI DRUGIH REPUBLIČKIH ORGANA I ORGANIZACIJA

Odluka o sprovođenju odredaba Zakona o osiguranju koje se odnose na izdavanje dozvola i saglasnosti Narodne banke Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 42/2005) – odredba tačke 11. podtačka 2)

Osporenom odredbom Odluke, kao propisa donetog za sprovođenje Zakona o osiguranju, ne vrši se bliže uređivanje ovim zakonom propisanog uslova za izbor člana uprave ili nadzornog odbora osiguravajućeg društva, već se propisuje novi, dodatni uslov, koji nije propisan Zakonom, što osporenu odredbu Odluke čini nesaglasnom sa zakonom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredba tačke 11. podtačka 2) Odluke o sprovođenju odredaba Zakona o osiguranju koje se odnose na izdavanje dozvola i saglasnosti Narodne banke Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 42/05), u delu koji glasi: "otvoren ili", nije u saglasnosti sa zakonom.

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji donetih, odnosno preduzetih na osnovu odredbe Odluke iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje zakonitosti odredbe tačke 11. podtačka 2) Odluke navedene u izreci, kojom je propisano da kandidat za člana uprave ili nadzornog odbora osiguravajućeg društva treba da dâ izjavu da u poslednje tri godine nije bio član uprave i nadzornog odbora ili nosilac posebnih ovlašćenja u pravnom licu nad kojim je otvoren ili sproveden postupak prinudne likvidacije, odnosno stečaja. Osporena odredba Odluke, po mišljenju inicijatora, nije u saglasnosti sa odredbom člana 39. stav 2. tačka 10) podtačka (2) Zakona o osiguranju, kojom je propisano da fizičko lice koje je predloženo za člana uprave i nadzornog odbora akcionarskog društva za osiguranje, podnosi dokaz da u poslednje tri godine nije bilo član uprave, nadzornog odbora ili nosilac posebnih ovlašćenja u pravnom licu nad kojim je sproveden postupak likvidacije, odnosno stečaja. Inicijativom je zatraženo da Ustavni sud, do konačnog odlučivanja o zakonitosti osporene odredbe Odluke, donese "privremenu meru kojom će obustaviti od primene navedenu Odluku u delu u kojem se traži ocena njene zakonitosti".

U odgovoru na navode inicijatora, Narodna banka Srbije ističe da se pojam sprovedenog postupka likvidacije, odnosno stečaja odnosi na sve faze postupka, uključujući njegovo otvaranje, trajanje i zaključivanje. Po mišljenju

donosioca osporene Odluke, "tumačenjem da se pod pojmom sprovedenog postupka podrazumeva samo zaključenje postupka, izigrao bi se cilj koji se propisanom normom želeo postići", odnosno, "dovela bi se u pitanje primena norme", budući da postupci likvidacije, odnosno stečaja "traju vrlo dugo (najčešće preko tri godine)".

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je osporenim odredbom tačke 11. podtačka 2) Odluke o sprovođenju odredaba Zakona o osiguranju koje se odnose na izdavanje dozvola i saglasnosti Narodne banke Srbije propisano da se za fizičko lice koje je predloženo za člana uprave (za člana upravnog odbora i za direktora) ili za člana nadzornog odbora, kao dokaz da ispunjava uslove iz člana 39. stav 2. tačka 10) podtačka (2) Zakona, podnosi overena izjava tog lica da u poslednje tri godine nije bilo član uprave i nadzornog odbora ili nosilac posebnih ovlašćenja u pravnom licu nad kojim je otvoren ili sproveden postupak prinudne likvidacije, odnosno stečaja.

Zakonom o osiguranju ("Službeni glasnik RS", br. 55/04, 70/04, 61/05 i 85/05) propisano je: da se uz zahtev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja i poslova reosiguranja, za fizička lica koja su predložena za članove uprave (članovi upravnog odbora i direktor) i nadzornog odbora, između ostalog, podnosi i dokaz da to lice u poslednje tri godine nije bilo član uprave, nadzornog odbora ili nosilac posebnih ovlašćenja u pravnom licu nad kojim je sproveden postupak likvidacije, odnosno stečaja (član 39. stav 2. tačka 10) podtačka (2)), da Narodna banka Srbije bliže propisuje uslove i način dokazivanja ispunjenosti navedenih uslova, kao i potrebnu organizacionu, kadrovsku i tehničku osposobljenost akcionarskog društva za osiguranje (član 39. stav 4.); da će Narodna banka Srbije odbiti zahtev za izdavanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja ako akcionarsko društvo za osiguranje ne dostavi dokaze o ispunjenosti uslova iz člana 39. ovog zakona (član 44. stav 1. tačka 1)).

Zakonom o Narodnoj banci Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 72/03, 55/04 i 85/05) propisano je da Narodna banka Srbije, između ostalog, izdaje i oduzima dozvole za rad, vrši kontrolu boniteta i zakonitosti poslovanja banaka i drugih finansijskih organizacija i donosi propise iz te oblasti, odnosno izdaje i oduzima dozvole, odnosno ovlašćenja za obavljanje delatnosti osiguranja, vrši kontrolu, odnosno nadzor nad obavljanjem te delatnosti i obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osiguranje (član 4. tač. 6) i 6a)).

Imajući u vidu da je Zakonom o osiguranju propisano, kao poseban uslov za izbor lica koje je predloženo za člana uprave ili za člana nadzornog odbora osiguravajućeg društva, da to lice u poslednje tri godine nije bilo član uprave, nadzornog odbora ili nosilac posebnih ovlašćenja u pravnom licu nad kojim je sproveden postupak likvidacije, odnosno stečaja, a da se osporenim odredbom Odluke propisuje kao uslov da to lice nije bilo član uprave i nadzornog odbora ili nosilac posebnih ovlašćenja u pravnom licu nad kojim je otvoren ili sproveden postupak prinudne likvidacije, odnosno stečaja, Ustavni sud je ocenio da se osporenim odredbom Odluke ne vrši bliže uređivanje navedenog, zakonom propisanog uslova za izbor člana uprave ili nadzornog odbora osiguravajućeg društva, već se propisuje novi, dodatni uslov, što osporenu odredbu Odluke čini nesaglasnom sa zakonom.

S obzirom da je doneo konačnu odluku o zakonitosti osporene odredbe Odluke, Sud je, saglasno odredbi člana 42. stav 3. Zakona o postupku

pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), odbacio zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata ili radnji, preduzetih na osnovu osporene odredbe Odluke.

Imajući u vidu izneto, a na osnovu člana 46. tačka 2) i člana 47. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda IY-258/2005 ("Službeni glasnik RS", broj 106/2006)
od 28. septembra 2006. godine

3. PROPISI OPŠTINA I GRADOVA

a) Opština i grad

S obzirom da su u toku postupka pred Ustavnim sudom osporene odredbe Odluke usaglašene s Ustavom i zakonom, a Sud nije ocenio da postoje posledice neustavnosti i nezakonnosti koje zahtevaju donošenje odluke, to je postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odredaba Odluke obustavljen.

Ustavni sud je doneo:

REŠENJE

Obustavlja se postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 6. i 7. Odluke o izmenama i dopunama Statuta opštine Subotica ("Službeni list opštine Subotica", broj 59/2004).

O b r a z l o Ź e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 6. i 7. Odluke navedene u izreci. Podnosioci inicijative smatraju da su osporene odredbe Odluke nesaglasne sa članom 40. stav 5. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04), jer umesto jednog "uvode dva zamenika predsednika opštine". Takođe, u inicijativi je predloženo da Ustavni sud donese "privremenu meru zabrane izvršenja rešenja o imenovanju dva zamenika predsednika opštine Subotica."

Ustavni sud je povodom podnete inicijative, Rešenjem broj IY-54/2005 od 14. decembra 2005. godine, pokrenuo postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba čl. 6. i 7. Odluke o izmenama i dopunama Statuta opštine Subotica ("Službeni list opštine Subotica", broj 59/2004). Rešenje o pokretanju postupka, saglasno članu 23. i članu 47. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), dostavljeno je Skupštini opštine Subotica na odgovor.

Skupština opštine Subotica je u odgovoru na rešenje Ustavnog suda navela da je na sednici održanoj 24. maja 2006. godine donela Odluku o izmenama Statuta opštine Subotica, broj I-011-11/2006, kojom su brisane osporene odredbe čl. 6. i 7. Odluke o izmenama i dopunama Statuta opštine Subotica i da je ta Odluka objavljena u "Službenom listu opštine Subotica", broj 12/2006.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da je u toku postupka pred Ustavnim sudom Skupština opštine Subotica donela Odluku o izmenama Statuta opštine Subotica ("Službeni list opštine Subotica", broj 12/2006). Odredbama čl. 1. i 2. te Odluke izmenjene su osporene odredbe Statuta

propisivanjem da predsednik opštine ima jednog zamenika, čime je pitanje broja zamenika predsednika opštine uređeno saglasno Zakonu o lokalnoj samoupravi.

S obzirom da su na izloženi način u toku postupka pred Ustavnim sudom osporene odredbe Odluke usaglašene s Ustavom i zakonom, a Ustavni sud nije ocenio da postoje posledice neustavnosti i nezakonitosti koje zahtevaju donošenje odluke, Ustavni sud je saglasno članu 25. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, obustavio postupak za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporenih odredaba Odluke.

Pošto je iz izloženih razloga obustavio postupak, Ustavni sud je ocenio da je odlučivanje po zahtevu za obustavu izvršenja "rešenja o imenovanju dva zamenika predsednika opštine Subotica" bespredmetno.

Na osnovu izloženog i člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-54/2005 od
21. septembra 2006. godine

b) Lokalni javni prihodi

Opština je ovlašćena da, u okviru svojih prava i dužnosti, utvrđuje lokalne javne prihode u koje spada i naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine, te kako zakonom nisu bliže uređeni elementi ovog lokalnog javnog prihoda koji bi ograničavali jedinicu lokalne samouprave u pogledu izbora kriterijuma za određivanje obveznika naknade i merila za utvrđivanje visine naknade, to je Privremeni organ opštine Bela Palanka, vršeći ovlašćenja skupštine opštine, osporenom odredbom Odluke propisao plaćanje naknade za zaštitu i unapređenje životne sredine, odredio obveznike te naknade, visinu i način plaćanja, u okviru Ustava i zakona.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Odbija se predlog za utvrđivanje nezakonitosti odredbe člana 3. tačka 1. Odluke o naknadi za zaštitu i unapređenje životne sredine ("Službeni list grada Niša", broj 25/04), koju je doneo Privremeni organ opštine Bela Palanka.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za utvrđivanje nezakonitosti odredbe člana 3. tačka 1. Odluke navedene u izreci. U predlogu se navodi da je odredba člana 3. tačka 1. Odluke u suprotnosti sa odredbama čl. 1. i 99. Zakona o vodama i odredbom člana 12. Uredbe o visini naknade za korišćenje voda, naknade za zaštitu voda i naknade za izvađeni materijal iz vodotoka u 2004. godini. Predlagač ističe da je navedenim odredbama Zakona i Uredbe uređena zaštita voda, zaštita od štetnog dejstva voda, korišćenje i upravljanje vodama kao dobrima od opšteg interesa, kao i visina naknade, te da stoga nije bilo osnova da Privremeni organ opštine Bela Palanka utvrđuje naknadu za zahvaćenu vodu, kao lokalni javni prihod.

Opštinski javni pravobranilac opštine Bela Palanka u odgovoru navodi, da je Privremeni organ opštine Bela Palanka osporenu Odluku doneo na osnovu odredbe člana 78. stav 1. tačka 7. Zakona o lokalnoj samoupravi, kojom je propisano da jedinici lokalne samouprave pripadaju izvorni javni prihodi ostvareni na njenoj teritoriji, a u koje spada i naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine. U odgovoru se takođe navodi da predlagač, osporavajući Odluku u odnosu na Zakon o vodama, ne pravi razliku između sredstava budžeta Republike Srbije i sredstava budžeta jedinice lokalne samouprave, koja se obezbeđuju i iz izvornih javnih prihoda.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je Privremeni organ opštine Bela Palanka, pozivajući se na član 78. stav 1. tačka 7. Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", broj 9/02) i član 16. Statuta opštine Bela Palanka ("Službeni list grada Niša", br. 22/99, 19/2000 i 32/01), doneo Odluku o naknadi za zaštitu i unapređenje životne sredine ("Službeni list grada Niša", broj 25/04). Osporenom odredbom člana 3. tačka 1. Odluke propisano je da naknadu plaćaju preduzeća i druga pravna lica, i to: "za zahvaćenu vodu za piće radi prodaje drugim pravnim licima kao i građanima 1 dinar za 1 m³."

Ustavom Republike Srbije utvrđeno je: da čovek ima pravo na zdravu životnu sredinu, kao i da je svako, u skladu sa zakonom, dužan da štiti i unapređuje životnu sredinu (član 31.); da se opština, preko svojih organa, u skladu sa zakonom, između ostalog, stara o zadovoljavanju određenih potreba građana, koje uključuju i oblast zaštite i unapređivanje životne sredine (član 113. stav 1. tačka 5.); da se sistem lokalne samouprave uređuje zakonom (član 113. stav 2.); da za obavljanje Ustavom i zakonom utvrđenih poslova opštini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom (član 114. stav 1.).

Zakonom o lokalnoj samoupravi ("Službeni glasnik RS", br. 9/02, 33/04 i 135/04) propisano je: da je opština odgovorna da se, preko svojih organa, u skladu s Ustavom i zakonom, između ostalog, stara o zaštiti životne sredine i utvrđuje posebnu naknadu za zaštitu i unapređenje životne sredine (član 18. tačka 9)); da skupština opštine, u skladu sa zakonom, utvrđuje opštinske takse i druge lokalne prihode koji joj po ovom zakonu pripadaju (član 30. tačka 12)); da jedinici lokalne samouprave pripadaju izvorni javni prihodi ostvareni na njenoj teritoriji, u koje spada i naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine (član 78. tačka 7)).

Zakonom o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", broj 135/04) propisano je: da Republika, odnosno autonomna pokrajina, odnosno jedinica lokalne samouprave, u okviru svojih ovlašćenja obezbeđuje finansiranje i

ostvarivanje ciljeva zaštite životne sredine (član 83.); da jedinica lokalne samouprave može, iz okvira svojih prava i dužnosti, propisati naknadu za zaštitu i unapređenje životne sredine u skladu sa svojim potrebama i specifičnostima, da visinu naknade, način plaćanja, kao i olakšice za određene kategorije obveznika plaćanja, propisuje jedinica lokalne samouprave, i da se sredstva prikupljena preko tih naknada moraju namenski iskoristiti u zaštiti ili unapređenju životne sredine (član 87.); da će se do donošenja propisa na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivati propisi doneti na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 i 53/95) (član 128.); da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 i 53/95), osim odredaba kojima se uređuje zaštita vazduha, zaštita prirodnih dobara i zaštita od buke (član 129.).

Zakonom o javnim приходима i javnim rashodima ("Službeni glasnik RS", br. 76/91, 41/92, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99, 22/01, 33/04 i 135/04) propisano je: da se visina javnih prihoda utvrđuje zakonom, odnosno aktom nadležnog organa u skladu sa zakonom (član 8.); da su vrste javnih prihoda i lokalni javni prihodi (član 9. tačka 3.); da je lokalni javni prihod, u smislu ovog zakona, i naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine (član 16. stav 1. tačka 6.); te da se elementi sistema lokalnih javnih prihoda uređuju zakonom (član 16. stav 2.).

Zakonom o vodama ("Službeni glasnik RS", br. 46/91, 53/93, 67/93, 48/94, 54/96 i 101/05) propisano je: da se ovim zakonom uređuje zaštita voda, zaštita od štetnog dejstva voda, korišćenje i upravljanje vodama, kao dobrima od opšteg interesa, uslovi i način obavljanja vodoprivredne delatnosti, organizovanje i finansiranje vodoprivredne delatnosti i nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona (član 1. stav 1.); da se sredstva za finansiranje vodoprivredne delatnosti iz člana 82. ovog zakona obezbeđuju iz naknade za korišćenje voda, naknade za zaštitu voda, naknade za odvodnjavanje, naknade za navodnjavanje, naknade za izvađeni materijal iz vodotoka i naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga, kao i iz sredstava budžeta Republike Srbije za finansiranje poslova od opšteg interesa (član 99. stav 1.); da se naknada za korišćenje voda plaća za korišćenje površinskih, podzemnih i mineralnih voda (član 99. stav 2.); da su sredstva ostvarena od naknade za odvodnjavanje, naknade za navodnjavanje i naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata i za vršenje drugih usluga prihod javnog vodoprivrednog preduzeća (član 99. stav 3.); da se sredstva ostvarena od naknade za korišćenje voda, naknade za zaštitu voda i naknade za izvađeni materijal iz vodotoka evidentiraju na posebnom računu ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede (član 99. stav 4.); da visinu naknade iz stava 4. ovog člana utvrđuje Vlada (član 99. stav 5.).

Uredbom o visini naknade za korišćenje voda, naknade za zaštitu voda i naknade za izvađeni materijal iz vodotoka u 2004. godini ("Službeni glasnik RS", br. 51/04 i 67/04), koja je bila na snazi u vreme donošenja osporene Odluke, bilo je propisano: da se ovom uredbom utvrđuje visina naknade za korišćenje voda, naknade za zaštitu voda i naknade za izvađeni materijal iz vodotoka u skladu a sa kriterijumima utvrđenim Zakonom o vodama (član 1.); da obračun i zaduženja obveznika plaćanje naknade iz ove uredbe vrši Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, odnosno Pokrajinski sekretarijat za

poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo za obveznike na teritoriji AP Vojvodine, kao i da su sredstva ostvarena od naknada predviđenih ovom uredbom, prihod budžeta Republike Srbije, osim sredstava ostvarenih od naknada na teritoriji AP Vojvodine koja su prihod budžeta AP Vojvodina (član 12.).

Polazeći od navedenih odredaba Ustava i zakona, proizlazi da je opština ovlašćena da, u okviru svojih prava i dužnosti, utvrđuje lokalne javne prihode u koje spada i naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine, a da zakonom nisu bliže uređeni elementi ovog lokalnog javnog prihoda koji bi ograničavali jedinicu lokalne samouprave u pogledu izbora kriterijuma za određivanje obveznika naknade, odnosno merila za utvrđivanje visine naknade. Stoga je, prema oceni Suda, Privremeni organ opštine Bela Palanka, vršeći ovlašćenja skupštine opštine, osporenom odredbom člana 3. tačka 1. Odluke propisao plaćanje naknade za zaštitu i unapređenje životne sredine, odnosno odredio obveznike te naknade, visinu i način plaćanja, u okviru Ustava i zakona.

Navodi predlagača o nesaglasnosti odredbe člana 3. tačka 1. Odluke sa odredbama člana 99. Zakona o vodama i člana 12. Uredbe o visini naknade za korišćenje voda, naknade za zaštitu voda i naknade za izvađeni materijal iz vodotoka u 2004. godini, prema oceni Suda, nisu od uticaja na odlučivanje u ovom predmetu, iz razloga što navedene odredbe Zakona i Uredbe ne uređuju pitanja koja se odnose na ovlašćenje opštine da propiše obveznike, visinu i način plaćanja naknade za zaštitu i unapređenje životne sredine, već uređuju druge vrste javnih prihoda.

Na osnovu člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda IV-285/2004 ("Službeni glasnik RS", broj 96/2006)
od 28. septembra 2006. godine

v) Imovinski odnosi

Skupština grada Beograda nije imala ovlašćenje da svojim aktom uredi način rešavanja stambenih potreba lica koja, u smislu odredaba Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije imaju status zaposlenih kod korisnika sredstava u državnoj svojini, jer su ta pitanja već uređena navedenim Zakonom i Uredbom o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini, zbog čega odredbe osporene Odluke koje uređuju ova pitanja nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Ustavni sud je doneo:

ODLUKU

Utvrdjuje se da odredbe člana 4. stav 1. tač. 1. do 8. i člana 5. stav 1. tač. 1. do 8. Odluke o uslovima prodaje 2000 socijalno neprofitnih stanova u Beogradu ("Službeni list grada Beograda", br. 7/05 i 25/05), nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke o uslovima prodaje 2000 socijalno neprofitnih stanova u Beogradu ("Službeni list grada Beograda", br. 7/05 i 25/05). U inicijativi se navodi da je članom 4. Odluke određen krug lica kojima se prodaju izgrađeni stanovi iz člana 1. Odluke, s tim što je, prema članu 4. stav 1. tač. 2. i 8. Odluke, licima koja su zaposlena u upravama gradskih opština Barajevo, Grocka, Lazarevac, Mladenovac, Obrenovac, Sopot i Surčin, kao i licima zaposlenim u javnim preduzećima i ustanovama čiji su osnivači te opštine, onemogućena kupovina socijalno neprofitnih, izgrađenih stanova. Po mišljenju inicijatora, navedene odredbe člana 4. Odluke, protivno Ustavu i zakonu uskraćuju mogućnost rešavanja stambenih potreba zaposlenih u upravama tih gradskih opština, jer za njih nisu izdvojena posebna sredstva za ove namene.

U odgovoru Skupštine grada Beograda navodi se da je Statutom grada Beograda ("Službeni list grada Beograda", br. 14/04 i 30/04), određeno koje poslove vrše gradske opštine Barajevo, Grocka, Lazarevac, Mladenovac, Obrenovac, Sopot i Surčin, te da je, u skladu sa tim, Odlukom o obimu sredstava za višenje poslova Grada i gradskih opština i utvrđivanju prihoda i primanja koji pripadaju Gradu, odnosno gradskim opštinama u 2006. godini ("Službeni list grada Beograda", broj 29/05), predviđeno da određeni prihodi u celini pripadaju gradskim opštinama sa tzv. "šireg" područja Grada, dok prihodi gradskih opština sa tzv. "užeg" područja Grada, pripadaju gradu Beogradu. Iz navedenih razloga, a imajući u vidu da se izgradnja stanova vrši na užem gradskom području sa ograničenim sredstvima kojima raspolaže Grad, donosilac akta ovom Odlukom nije obuhvatio zaposlene u gradskim opštinama sa tzv. "šireg" područja Grada. Takođe se navodi da se kriterijumi i merila iz čl. 11. do 19. Odluke, odnose i na krug lica iz člana 4. stav 1. tač. 1. do 8. osporene Odluke.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio da su osporenim Odlukom utvrđeni uslovi, postupak i način prodaje 2000 socijalno neprofitnih izgrađenih stanova u državnoj svojini, koji će se prodavati na osnovu raspisanog konkursa (čl. 1. do 3.); da je utvrđen krug lica kojima se stanovi prodaju i da je opredeljen pripadajući broj stanova pojedinim grupama korisnika sredstava u državnoj svojini (čl. 4. i 5.); da su određeni uslovi učešća na konkursu (čl. 6. do 9.); da su određeni osnovi i merila za utvrđivanje reda prvenstva (čl. 10. do 28.) i da je uređen način i postupak utvrđivanja reda prvenstva i postupak odlučivanja po podnetim zahtevima (čl. 31. do 38.). Članom 4. stav 1. tač. 1. do 8. Odluke utvrđeni su, kao "krug lica" kojima se izgrađeni stanovi prodaju, zaposleni u nabrojanim grupama ustanova, javnih preduzeća, državnih organa i organa lokalne samouprave, uz isključivanje iz prava učešća biranih, imenovanih i postavljenih lica, kao i zaposlenih u upravama gradskih opština Barajevo, Grocka, Lazarevac,

Mladenovac, Obrenovac, Sopot i Surčin, i zaposlenih u javnim preduzećima i ustanovama čiji su osnivači navedene opštine. Članom 5. stav 1. tač. 1. do 8. Odluke utvrđen je broj stambenih jedinica koje se opredeljuju pojedinim grupama ustanova, javnih preduzeća, državnih organa i organa lokalne samouprave.

Odredbom člana 72. stav 1. tačka 4. Ustava Republike Srbije propisano je da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, a članom 90. stav 1. tačka 2. propisano je da Vlada donosi uredbe, odluke i druge akte za izvršavanje zakona. Odredbama člana 119. Ustava utvrđeno je: da zakon, statut autonomne pokrajine, drugi propis ili opšti akt mora biti saglasan s Ustavom; da propis i drugi opšti akt republičkog organa mora biti saglasan sa zakonom, i da svaki drugi propis i opšti akt mora biti saglasan sa zakonom i ostalim republičkim propisima.

Odredbama člana 9. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 53/95, 3/96, 54/96, 32/97, 44/99 i 101/05) utvrđeno je, između ostalog, da se stambene zgrade i stanovi u državnoj svojini daju na korišćenje zaposlenim, izabranim i postavljenim licima u organima, javnim službama i drugim organizacijama iz člana 1. tačka 2) ovog zakona, i drugim licima utvrđenim zakonom, po osnovu zakupa na neodređeno ili određeno vreme, i da Vlada Republike Srbije propisuje način i kriterijume davanja stambenih zgrada i stanova u zakup.

U cilju izvršavanja zakona, a na osnovu ovlašćenja iz čl. 9. i 29. Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije, Vlada Republike Srbije donela je Uredbu o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS" br. 41/2002, 76/2002, 125/2003 i 88/2004), kojom se uređuju uslovi i način rešavanja stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica u državnim organima i organizacijama, organima i organizacijama jedinica teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, javnim službama (javna preduzeća i ustanove) i drugim organizacijama čiji je osnivač Republika Srbija, odnosno teritorijalna jedinica (u daljem tekstu: korisnik državnih sredstava), osnovi i merila za utvrđivanje reda prvenstva, utvrđivanje reda prvenstva, postupak i organi odlučivanja i druga pitanja od značaja za rešavanje stambenih potreba navedenih lica. Uredba se primenjuje na sve korisnike državnih sredstava, pa i na one na koje se odnosi osporena Odluka, jer se, prema odredbama čl. 61. i 62. Uredbe, postupak rešavanja stambenih potreba sprovodi po odredbama Uredbe, čijim danom stupanja na snagu prestaju da važe dotadašnji propisi i opšti akti po kojima su rešavane stambene potrebe kod korisnika sredstava u državnoj svojini. Ocenjujući ustavnost i zakonitost navedene Uredbe, Ustavni sud je inače, Odlukom IY-146/2002 od 13. jula 2006. godine ("Službeni glasnik RS", broj 68/06), utvrdio da odredbe člana 6. stav 1. tačka 1), čl. 33. do 42. i član 50. Uredbe, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom, jer je njihovim donošenjem Vlada prekoračila svoja ovlašćenja tako što je predvidela i uredila davanje kredita kao vid rešavanja stambenih potreba zaposlenih i drugih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini.

Iz navedenih odredaba Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije sledi da ovlašćenje za propisivanje načina i kriterijuma davanja stambenih zgrada i stanova na korišćenje po osnovu zakupa zaposlenim, izabranim i postavljenim licima u organima, javnim službama i drugim organizacijama iz člana 1. tačka 2) ovog zakona ima samo Vlada, što je Vlada i učinila donošenjem

navedene Uredbe, te stoga Zakonom određeni korisnici sredstava u državnoj svojini nemaju ovlašćenje da samostalno urede ove odnose svojim aktom, već su u obavezi da primene Uredbu kojom je to na jedinstven način regulisano.

Budući da Skupština grada Beograda nije imala ovlašćenje da svojim aktom uredi način rešavanja stambenih potreba lica koja, u smislu navedenih odredaba Zakona imaju status zaposlenih kod korisnika sredstava u državnoj svojini, jer su ta pitanja već uređena Zakonom i Uredbom, a da po ovom pravnom pitanju Ustavni sud Srbije ima zauzet stav, to je, saglasno članu 23. stav 2. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Sud utvrdio da odredbe člana 4. stav 1. tač. 1. do 8. i člana 5. stav 1. tač. 1. do 8. osporene Odluke nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

Saglasno izloženom, Sud je, na osnovu člana 46. tač. 1) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe Odluke navedene u izreci prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda IY-429/2005 od ("Službeni glasnik RS", broj 109/2006)
28. septembra 2006. godine

**4. OPŠTI AKTI PREDUZEĆA, JAVNIH PREDUZEĆA
I DRUGIH ORGANIZACIJA**

a) Preduzeća i ustanove

Propisivanje osporene odredbe Statuta prema kojoj direktor donosi opšti akt kojim se u Institutu utvrđuju radna mesta, vrsta i stepen stručne spreme i drugi uslovi za rad na određenom radnom mestu, u skladu je sa zakonom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

Odbija se predlog za utvrđivanje nezakonitosti odredbe člana 90. tačka 5. Statuta Instituta za kukuruz "Zemun polje" d.p. Beograd-Zemun, broj 1760, od 19. juna 1997. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Pred Ustavnim sudom pokrenut je postupak za utvrđivanje nezakonitosti odredbe člana 90. tačka 5. Statuta navedenog u izreci. U predlogu se navodi da osporena odredba Statuta nije u skladu sa zakonom, iz razloga što je, saglasno odredbi člana 62. Zakona o preduzećima, donošenje opštih akata u isključivoj nadležnosti upravnog odbora preduzeća, pa direktor ne može biti ovlašćen za donošenje opštih akata.

Donosilac akta u odgovoru navodi da je Skupština Instituta za kukuruz "Zemun polje", odredbom člana 90. tačka 5. Statuta, ovlastila generalnog direktora Instituta da donosi pravilnik kojim se u Institutu utvrđuju radna mesta, vrsta i stepen stručne spreme i drugi uslovi za rad na određenom radnom mestu, te da saglasno odredbi člana 62. Zakona o preduzećima, upravni odbor nije nadležan za donošenje navedenog akta.

U postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je odredbom člana 90. tačka 5. Statuta Instituta za kukuruz "Zemun polje" d.p. Beograd-Zemun, broj 1760, od 19. juna 1997. godine, propisano da direktor donosi opšti akt kojim se u Institutu utvrđuju radna mesta, vrsta i stepen stručne spreme i drugi uslovi za rad na određenom radnom mestu.

Zakonom o radu ("Službeni glasnik RS", br. 24/05 i 61/05) propisano je da se pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji poslova utvrđuju organizacioni delovi kod poslodavca, vrsta poslova, vrsta i stepen stručne spreme i drugi posebni uslovi za rad na tim poslovima (član 24. stav 3.), kao i da pravilnik donosi direktor, odnosno preduzetnik (član 24. stav 4.). Imajući u vidu navedene zakonske odredbe, Ustavni sud je ocenio da je odredba člana 90. tačka 5. Statuta, kojom je propisano da direktor donosi opšti akt kojim se u Institutu utvrđuju radna mesta, vrsta i stepen stručne spreme i drugi uslovi za rad na određenom radnom mestu, u skladu sa zakonom, te je stoga odbio predlog za utvrđivanje nezakonitosti osporene odredbe Statuta.

U pogledu navoda predlagača o nesaglasnosti osporene odredbe Statuta sa članom 62. Zakona o preduzećima, u postupku je utvrđeno da je Zakon o preduzećima ("Službeni list SRJ", br. 29/96, 33/96, 29/97, 59/98, 74/99, 9/01 i 36/02), osim čl. 392. do 399. i čl. 400a, 400b, 400v i 421a, prestao da važi stupanjem na snagu Zakona o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", broj 125/04). S obzirom na to da je navedeni zakon prestao da važi, a da Ustavni sud odlučuje o saglasnosti opštih akata samo u odnosu na važeće zakone i republičke propise, kao i da je pitanje ovlašćenja direktora za donošenje pravilnika o organizaciji i sistematizaciji poslova uređeno Zakonom o radu, Ustavni sud je ocenio da ovi navodi predlagača nisu od uticaja na odlučivanje o zakonitosti osporene odredbe Statuta.

Na osnovu člana 46. tačka 9) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Odluka Ustavnog suda IY-236/2004 ("Službeni glasnik RS", broj 96/2006)
od 14. septembra 2006. godine

Imajući u vidu da osporene odredbe Odluke ne sadrže izmenu materijalno-pravne sadržine odredaba Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije, o čijoj je ustavnosti i zakonitosti Ustavni sud već odlučivao, već samo utvrđuju nove iznose koeficijenata za obračun cene električne energije, čija ocena ne spada u domen kontrole ustavnosti i zakonitosti ovog propisa, Ustavni sud je ocenio da iz novih navoda i podnetih dokaza u inicijativi, ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, pa je stoga odbacio zahtev za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti odredaba osporene Odluke.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Odbacuje se zahtev za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 1. tač. 4.1) i 4.2.) Odluke o izmenama Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije ("Službeni glasnik RS", broj 56/05).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podneta je inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti odredaba Odluke navedene u izreci. U inicijativi se navodi da je osporenim Odlukom neustavno i nezakonito u cenu električne energije, uračunat i fiksni deo u mesečnom iznosu, bez obzira da li korisnik električnu energiju troši ili ne. Električna energija je roba kao i svaka druga roba, koja treba da ima samo "jednu" ekonomsku cenu.

U odgovoru Javnog preduzeća "Elektroprivreda Srbije", pored ostalog, navodi se da je odredbama čl. 37. i 39. Zakona o elektroprivredi ("Službeni glasnik RS", br. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 69/94 i 44/95), koji je važio u vreme donošenja osporene Odluke, utvrđeno ovlašćenje Upravnog odbora Javnog preduzeća "Elektroprivreda Srbije", da uz saglasnost Vlade, donosi Odluku o tarifnom sistemu za prodaju električne energije i da je Zakonom o javnim preduzećima i obavljanju delatnosti od opšteg interesa ("Službeni glasnik RS", br. 25/2000, 25/2002 i 107/2005) propisano da Vlada, radi obezbeđivanja zaštite opšteg interesa u javnom preduzeću, daje saglasnost na tarifu (odluku o cenama, tarifni sistem i dr.). U odgovoru se ističe i to da je osporenom Odlukom izmenjena Odluka o tarifnom sistemu za prodaju električne energije iz 2001. godine, u delu kojim se utvrđuju relativni odnosi za obračunsku snagu i utrošenu aktivnu i reaktivnu energiju, te da osporena izmena tarife predstavlja isključivo promenu obračunskog odnosa identičnih tarifnih elemenata kojima se sa energetskog i ekonomskog stanovišta obezbeđuje realniji odnos u ceni električne energije za kategorije potrošnje koje su utvrđene Odlukom o tarifnom sistemu za prodaju električne energije.

U sprovedenom postupku Ustavni sud je utvrdio je sledeće:

Upravni odbor Javnog preduzeća "Elektroprivreda Srbije", na osnovu člana 17. stav 1. tačka 13. Zakona o elektroprivredi ("Službeni glasnik RS", br. 45/91, 53/93, 67/93, 69/94 i 44/95), na sednici od 29. juna 2005. godine, doneo je Odluku o izmenama Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije ("Službeni glasnik RS", broj 56/05), a Vlada je, na osnovu člana 27. stav 1. tačka 3. Zakona o javnim preduzećima i obavljanju delatnosti od opšteg interesa donela Odluku o davanju saglasnosti na tu odluku. Osporenim odredbama člana 1. tač. 4.1) i 4.2.) Odluke o izmenama Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije izmenjene su odredbe člana 26. stav 1. tač. 4.1) i 4.2.) Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije ("Službeni glasnik RS", br. 24/01, 58/01, 61/01, 18/02, 37/02, 65/03, 73/04 i 98/04) i to brojčani iznosi koeficijenata kojima se u okviru kategorije "široka potrošnja" utvrđuje relativni odnos tarifnih stavova za utrošenu aktivnu i reaktivnu energiju i za obračunsku snagu za grupu potrošača sa ugrađenim uređajem za ograničavanje snage - struje, i grupu potrošača bez ugrađenog uređaja za ograničavanje snage - struje.

U sprovedenom postupku utvrđeno je da je Ustavni sud, u ranije vođenom postupku koji je okončan Odlukom IY-85/2002 od 15. maja 2003. godine ("Službeni glasnik RS", broj 61/2003), ocenjujući odredbe člana 9. Odluke o izmenama i dopunama Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije ("Službeni glasnik RS", broj 37/2002) odlučivao o ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 26. stav 1. tač. 4.1) i 4.2.) Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije ("Službeni glasnik RS", br. 24/01, 58/01, 61/01 i 18/02). U tom postupku Ustavni sud je, polazeći od odredaba člana 57. stav 1., člana 65., člana 71. stav 2. i člana 72. stav 1. tač. 4. i 7. Ustava Republike Srbije i čl. 17. i 37. Zakona o elektroprivredi, ocenio da su odredbe člana 26. stav 1. tač. 4.1) i 4.2.) Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije donete u granicama ustavnih i zakonskih ovlašćenja. Uređivanje relativnog odnosa tarifnih stavova za utrošenu aktivnu i reaktivnu energiju i za obračunsku snagu za određene grupe potrošača, ne sadrži povredu navedenih odredaba Ustava, i zasnovano je na odredbama Zakona o elektroprivredi ("Službeni glasnik RS", br. 45/91, 53/93,

57/93, 48/94, 69/94 i 44/95) koje propisuju da Upravni odbor Javnog preduzeća "Elektroprivreda Srbije", uz saglasnost Vlade, donosi Odluku o tarifnom sistemu za prodaju električne energije (član 17.), a da se Tarifnim sistemom za prodaju električne energije utvrđuje naročito: kategorija potrošnje, odnosno potrošača za koje se određuju tarifni stavovi, načela i kriterijumi za određivanje tarifnih stavova i način utvrđivanja obračunskih elemenata na koje se primenjuju tarifni stavovi (član 37.). Ustavni sud je pri tom izrazio stav da nije nadležan za ocenu iznosa koeficijenata, kojima se izražavaju relativni odnosi između propisanih tarifnih stavova za pojedine obračunske elemente u koje spada i obračunska snaga.

Imajući u vidu da osporene odredbe Odluke ne sadrže izmenu materijalno-pravne sadržine odredaba člana 26. stav 1. tač. 4.1.) i 4.2.) Odluke o tarifnom sistemu za prodaju električne energije, o čijoj je ustavnosti i zakonitosti Ustavni sud već odlučivao, već samo utvrđuju nove iznose koeficijenata čija ocena ne spada u domen kontrole ustavnosti i zakonitosti ovog propisa, Ustavni sud je ocenio da iz novih navoda, razloga i podnetih dokaza u inicijativi, ne proizlazi da ima osnova za ponovno odlučivanje, te je stoga odbacio zahtev za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti odredaba Odluke iz izreke.

Na osnovu člana 47. tačka 6) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-1/2006
od 21. septembra 2006.

b) Radni odnosi

S obzirom na to da su u toku postupka pred Ustavnim sudom prestali da važe zakon koji je predstavljao pravni osnov za donošenje osporenog Pravilnika kao i osporeni Pravilnik, prestale su procesne pretpostavke za vođenje postupka i stekli su se uslovi za obustavu postupka za utvrđivanje nezakonitosti osporenog Pravilnika.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

Obustavlja se postupak za utvrđivanje nezakonitosti Pravilnika o radu Korporacije "Sever" Subotica iz Subotice, od 11. juna 2004. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu podnet je predlog za ocenu zakonitosti Pravilnika navedenog u izreci. Predlagač smatra da je osporeni Pravilnik, suprotno Zakonu o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/01), doneo predsednik Korporacije "Sever", s obzirom na to da u Korporaciji postoje i deluju dva reprezentativna sindikata.

U odgovoru predsednika Sever holding Internacional a.d. Subotica se ističe: da je predsednik Korporacije otkazao Pojedinačni kolektivni ugovor u Korporaciji "Sever" Subotica od 14. februara 1996. godine, saglasno članu 153. stav 2. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 70/01), a u cilju izrade novog pojedinačnog kolektivnog ugovora u skladu sa navedenim zakonom; da je poslodavac utvrdio reprezentativnost oba sindikata, koja deluju u Korporaciji i sa predstavnicima reprezentativnih sindikata obrazovao odbor za pregovore u cilju donošenja novog pojedinačnog kolektivnog ugovora; da su nakon pregovora koji su trajali duže od dve godine, ostala neusaglašena dva pitanja, i to isplata toplog obroka zaposlenima i visina putnih troškova; da je, imajući u vidu da se na osnovu člana 152. stav 4. Zakona o radu u slučaju otkaza kolektivni ugovor primenjuje najduže 6 meseci od dana podnošenja otkaza, a da prema stavu 5. istog člana Zakona, istekom navedenog roka pojedinačni kolektivni ugovor prestaje da važi, donet osporeni Pravilnik, u skladu sa članom 3. Zakona o radu, kao i da su, nakon donošenja osporenog Pravilnika, nastavljeni pregovori za donošenje pojedinačnog kolektivnog ugovora.

U sprovedenom postupku, Ustavni sud je utvrdio da je osporeni Pravilnik prestao da važi stupanjem na snagu Pojedinačnog kolektivnog ugovora ATB-Sever holding Internacional a.d. od 11. marta 2005. godine, dana 22. marta 2005. godine.

Osporeni Pravilnik donet u vreme važenja Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), koji je prestao da važi 23. marta 2005. godine, stupanjem na snagu Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", broj 24/05).

S obzirom na to da su u toku postupka pred Ustavnim sudom prestali da važe Zakon o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01), koji je predstavljao pravni osnov za donošenje osporenog Pravilnika kao i osporeni Pravilnik, Sud je ocenio da su prestale procesne pretpostavke za vođenje postupka, te da su se stekli uslovi iz člana 25. tačka 2) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), da Sud obustavi postupak za utvrđivanje nezakonitosti osporenog Pravilnika.

Na osnovu iznetog i člana 47. tačka 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je doneo Rešenje kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-303/2004 od
14. septembra 2006. godine

v) Stambeni odnosi

Nosilac prava raspolaganja je zakonom ovlašćen da odredi pojam stambene situacije lica bez stana kao u osporenoj odredbi Pravilnika, čime nije povređen ustavni princip pravne jednakosti građana, jer se osporena odredba odnosi na sve zaposlene u istim pravnim situacijama. Donosilac osporenog Pravilnika je preduzeće u društvenoj svojini, na koje se ne odnosi Uredba o rešavanju stambenih potreba izabраниh, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 41/02...68/06), a Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o eventualnim nepravilnostima u primeni odredaba osporenog akta.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakornosti odredbe člana 18. Pravilnika o rešavanju stambenih potreba Industrije mašina i komponentata "14. oktobar" a.d. Kruševac, od 19. marta 2002. godine.

2. Odbacuje se zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu odredbe člana 18. Pravilnika iz tačke 1.

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakornosti odredbe člana 18. Pravilnika navedenog u izreci. Podnosilac inicijative smatra da odredba člana 18. Pravilnika nije u skladu sa Zakonom o stanovanju i Uredbom o rešavanju stambenih potreba izabраниh, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 41/2002 i 76/2002), jer se pri uređivanju stambene situacije kao kriterijuma za rešavanje stambenih potreba zaposlenih, u kategoriji lica bez stana ne pravi razlika između radnika koji stanuju u konformnim stanovima na osnovu rešenja o privremenom stanovanju i podstanara koji stanuju u neuslovnim objektima. Zbog takvog određivanja stambene situacije lica bez stana, u primeni osporene odredbe su česte nepravilnosti i zloupotrebe. Imajući u vidu izloženo, inicijator je predložio da Ustavni sud do donošenja konačne odluke odredi meru obustave izvršenja pojedinačnih akata donetih na osnovu člana 18. Pravilnika.

U odgovoru Ustavnom sudu, donosilac osporenog Pravilnika ističe da je članom 16. Pravilnika predviđeno pet merila za utvrđivanje reda prvenstva po osnovu kojih se vrši bodovanje, a jedno od tih merila je stambena situacija, da je konkretan broj bodova za ovo merilo predviđen članom 17. Pravilnika, dok član 18. bliže reguliše i objašnjava tačku 1. člana 17. Pravilnika. Odredba člana 18. Pravilnika daje formulaciju "lica bez stana" a zasniva se na pravnom osnovu

korišćenja stana, pa se, po mišljenju donosioca, osporena odredba ne može smatrati neustavnom i nezakonitom.

U sprovedenom postupku pred Ustavnim sudom utvrđeno je da je osporenim odredbom Pravilnika propisano "da je zaposleno lice bez stana: ako ono ili članovi njegovog porodičnog domaćinstva nemaju nikakav stan ili porodičnu stambenu zgradu, niti su stekli stanarsko pravo ili pravo trajnog zakupa na nekom stanu u sedištu Preduzeća, odnosno u sedištu organizacionog dela u kome radi ili u mestu u kome može redovno da dolazi na posao i odlazi sa posla javnim prevozom; ako stanuje u bespravno sagrađenoj porodičnoj stambenoj zgradi, odnosno u stanu za koji je doneto rešenje o rušenju; ako stanuje u službenom stanu."

Članom 27. stav 3. Zakona o stanovanju ("Službeni glasnik RS", br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01 i 101/05) propisano je da nosilac prava raspolaganja svojim opštim aktom uređuje uslove, kriterijume i postupak davanja zajmova, a članom 47. stav 2. Zakona propisano je da preduzeća i ustanove mogu, u skladu sa svojim opštim aktom o rešavanju stambenih potreba, da daju stanove u zakup zaposlenim licima. Iz navedenih zakonskih odredaba proizlazi da zakonom nisu uređeni način, uslovi i postupak za dodelu stanova u zakup i davanje stambenih zajmova na način koji bi ograničavao donosioca akta u pogledu izbora i vrednovanja kriterijuma i merila za određivanje reda prvenstva. Stoga je, po oceni Ustavnog suda, donosilac opšteg akta ovlašćen da, uz poštovanje Ustavom i zakonom utvrđenih principa, samostalno uređuje uslove, kriterijume, merila i postupak za rešavanje stambenih potreba zaposlenih u skladu sa njihovim potrebama i svojim mogućnostima, ali je obavezan da ih objektivizira, radi obezbeđivanja jednakosti u njihovoj primeni.

Ustavni sud je ocenio da je nosilac prava raspolaganja bio ovlašćen da odredi pojam stambene situacije lica bez stana kao u odredbi osporenog člana 18. Pravilnika i da pri tom nije povređen ustavni princip pravne jednakosti građana iz člana 13. Ustava jer se osporena odredba odnosi na sve zaposlene u istim pravnim situacijama. Industrija motora i komponenta "14. oktobar" a.d. Kruševac je preduzeće u društvenoj svojini i stoga se na njega ne odnosi Uredba o rešavanju stambenih potreba izabranih, postavljenih i zaposlenih lica kod korisnika sredstava u državnoj svojini ("Službeni glasnik RS", br. 41/02, 76/02, 125/03, 88/04 i 68/06). Na izloženu ocenu ustavnosti i zakonitosti odredbe člana 18. Pravilnika nisu od uticaja eventualne nepravilnosti ili zloupotrebe u primeni, na koje se ukazuje u inicijativi.

Sud je odbacio zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje koja je preduzeta na osnovu osporene odredbe Pravilnika, saglasno članu 42. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), s obzirom da je doneo konačnu odluku.

Na osnovu izloženog i člana 47. tač. 2) i 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je rešio kao u izreci.

Rešenje Ustavnog suda IY-5/2006
od 28. septembra 2006. godine

g) Advokatske komore

Ustavom i Zakonom o advokaturi nije dato ovlašćenje advokatskoj komori u sastavu Advokatske komore Srbije da samostalno utvrđuje troškove upisa u imenik advokata u iznosu većem od zakonom propisanog, niti ovlašćenje da uvodi druge materijalne obaveze u vezi sa upisom u imenik advokata, te stoga delovi odredaba čl. 28. i 72. Statuta Advokatske komore Čačak kojima je propisano da Upravni odbor Komore odlučuje o visini upisnine u Imenik advokata i advokatskih pripravnika i da visinu upisnine određuje Upravni odbor Komore, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom. S obzirom da nema ustavnog ni zakonskog osnova po kome bi organ advokatske komore utvrđivao troškove upisa u imenik advokata, to ni Odluka Upravnog odbora Advokatske komore Čačak, u delu koji glasi: "da visina upisnine za buduće zahteve za upis u Imenik advokata iznosi 120.000,00 dinara," nije saglasna s Ustavom i zakonom.

Takođe, odredba osporenog člana 83. Statuta, prema kojoj Statut stupa na snagu danom usvajanja od strane Skupštine Advokatske komore u Čačku, dakle nezavisno od objavljivanja, nije saglasna s Ustavom, odnosno sa članom 120. Ustava, koji propisuje da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu.

Kako je Zakonom o advokaturi propisano da advokat stiče pravo bavljenja advokaturom upisom u imenik advokata i polaganjem zakletve i da podnosilac zahteva za upis u imenik advokata snosi troškove upisa čiju visinu utvrđuje advokatska komora republike, najviše do iznosa tri prosečne neto mesečne zarade u republici ostvarene u mesecu koji prethodi podnošenju zahteva za upis, prema zvaničnim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, to odredba člana 80. Statuta Advokatske komore Srbije ne sadrži povredu Ustava i zakona, jer se zahtev za uplatu troškova pre upisa u imenik advokata ne može smatrati neovlašćeno, već zakonom propisanim uslovom.

Ustavni sud je doneo:

O D L U K U

1. Utvrđuje se da odredbe člana 28. tačka 14. u delu koji glasi: "o visini upisnine u Imenik advokata i advokatskih pripravnika i", člana 72. stav 3. u delu koji glasi: "i upisnine" i člana 83. Statuta Advokatske komore Čačak, od 13. novembra 1999. godine, nisu u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

2. Utvrđuje se da Odluka Upravnog odbora Advokatske komore Čačak, broj 1068/04, u delu koji glasi: "da visina upisnine za buduće zahteve za

upis u Imenik advokata iznosi 120.000,00 dinara," nije u saglasnosti s Ustavom i zakonom.

3. Ne prihvata se inicijativa za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonnosti odredbe člana 80. Statuta Advokatske komore Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 43/99, 65/01, 41/02 i 64/04).

O b r a z l o ž e n j e

Ustavnom sudu Republike Srbije podneta je inicijativa za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti odredaba člana 80. Statuta Advokatske komore Srbije, člana 83. Statuta Advokatske komore Čačak i Odluke Upravnog odbora Advokatske komore Čačak, navedene u izreci. Određbu člana 80. Statuta Advokatske komore Srbije koja utvrđuje da je pre upisa u imenik advokata podnosilac zahteva dužan da uplati troškove upisa određene odlukom Upravnog odbora Komore i priloži potvrdu da nije u radnom odnosu, inicijator osporava tvrdnjom da navedena odredba Statuta, protivno odredbi člana 4. stav 1. Zakona o advokaturi, daje ovlašćenje advokatskim komorama da svojim aktima utvrđuju nove, odnosno menjaju zakonom propisane uslove za upis u imenik advokata. Osporavajući odredbu člana 83. Statuta Advokatske komore Čačak, kojom je propisano da Statut stupa na snagu danom usvajanja od strane Skupštine Advokatske komore Čačak, inicijator navodi da je suprotna članu 120. Ustava, dok Odluku Upravnog odbora Advokatske komore Čačak, osporava u delu kojim se utvrđuje: "da visina upisnine za buduće zahteve za upis u Imenik advokata iznosi 120.000,00 dinara", smatrajući da je ta odredba nesaglasna sa odredbom člana 6. Zakona o advokaturi. Inicijator navodi da osporeni akti Advokatske komore Čačak nisu objavljeni na propisani način.

Advokatska komora Srbije je, u odgovoru, s pozivom na odredbu člana 6. Zakona o advokaturi i odredbe sopstvenog Statuta, navela da je ta komora ovlašćena da preko svog Upravnog odbora utvrđuje visinu troškova upisa u imenik advokata, te da osporenom odredbom člana 80. Statuta nisu povređene odredbe Zakona o advokaturi, niti je dato pravo advokatskoj komori da troškove upisa propiše van zakonskih okvira.

Advokatska komora Čačak je, s pozivom na čl. 56. i 57. Zakona o advokaturi, u odgovoru istakla, pored ostalog: da Zakon ovlašćuje advokatsku komoru Republike da utvrdi visinu troškova upisa; da je Statutom Advokatske komore Srbije određeno da troškove upisa određuje Upravni odbor Komore; da su u skladu sa Statutom Advokatske komore Čačak troškovi upisa određeni tako što je prihvaćeno zakonsko rešenje od tri prosečne mesečne zarade u Republici ostvarene u mesecu koji prethodi podnošenju zahteva za upis, a određeno je i to da se pored ovih plaćaju i troškovi održavanja sednice Upravnog odbora na kojoj se odlučuje o upisu kandidata. U odgovoru se izražava stav da iako Zakonom nisu izričito propisani drugi troškovi koje komora ima u vezi sa upisom, njihovo utvrđivanje aktima komore nije u suprotnosti sa odredbama Zakona o advokaturi i Statuta Advokatske komore Srbije iz kojih proizlazi da advokatske komore same obezbeđuju sredstva za svoje funkcionisanje.

U pogledu ustavnosti i zakonitosti odredbi osporenih akata, Ustavni sud je utvrdio:

Ustav Republike Srbije utvrđuje: da se slobode i prava ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju na osnovu Ustava, osim kad je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih sloboda i prava utvrđuju zakonom; da se zakonom može propisati način ostvarivanja pojedinih sloboda i prava kad je to neophodno za njihovo ostvarivanje (član 12. st. 1. i 2.); da svako ima pravo na rad; da se jemči sloboda rada, slobodan izbor zanimanja i zaposlenja i da je svakome, pod jednakim uslovima, dostupno radno mesto i funkcija (član 35. st. 1. i 2.); da je svako dužan da plaća poreze i druge dažbine utvrđene zakonom (član 52.); da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora (član 72. stav 1. tačka 4.); da se određena upravna ovlašćenja zakonom mogu poveriti preduzećima i drugim organizacijama (član 94. stav 6.).

Zakonom o advokaturi ("Službeni list SRJ", br. 24/98, 26/98, 69/2000, 11/2002, 72/2002), utvrđeno je: da advokat stiče pravo bavljenja advokaturom upisom u imenik advokata i polaganjem zakletve (član 3.); da pravo upisa u imenik advokata ima lice koje ispunjava uslove propisane tim zakonom (član 4.); da podnosilac zahteva za upis u imenik advokata snosi troškove upisa čiju visinu utvrđuje advokatska komora republike, i to najviše do iznosa tri prosečne neto mesečne zarade u republici ostvarene u mesecu koji prethodi podnošenju zahteva za upis, prema zvaničnim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike (član 6.); da Advokatska komora Srbije, u okviru vršenja poverenih javnih ovlašćenja, pored ostalog odlučuje o zahtevu za upis u imenik advokata, kao i da svoju unutrašnju organizaciju i rad uređuje statutom i drugim opštim aktima, s tim što se statutom naročito uređuju način vršenja javnih ovlašćenja, unutrašnja organizacija i rad komore i njenih organa (član 56. i član 57. stav 1.).

Odredbom osporenog člana 80. Statuta Advokatske komore Srbije utvrđeno je da je pre upisa u imenik advokata podnosilac zahteva dužan da uplati troškove upisa određene odlukom Upravnog odbora Komore i priloži potvrdu da nije u radnom odnosu.

Polazeći od toga da je članom 3. Zakona o advokaturi propisano da advokat stiče pravo bavljenja advokaturom upisom u imenik advokata i polaganjem zakletve, a da je članom 6. Zakona propisano da podnosilac zahteva za upis u imenik advokata snosi troškove upisa čiju visinu utvrđuje advokatska komora republike, i to najviše do iznosa tri prosečne neto mesečne zarade u republici ostvarene u mesecu koji prethodi podnošenju zahteva za upis, prema zvaničnim podacima republičkog organa nadležnog za poslove statistike, Ustavni sud je ocenio da je odredba člana 80. Statuta Advokatske komore Srbije na zakonu zasnovana i da ne sadrži nezakonitost na koju inicijator ukazuje. Naime, zahtev za uplatu troškova pre upisa u imenik advokata ne može se smatrati neovlašćeno propisanim uslovom, pošto te troškove i prema odredbi člana 6. Zakona o advokaturi snosi podnosilac zahteva za upis u imenik advokata. Imajući u vidu navedeno, po oceni Ustavnog suda, odredba člana 80. Statuta Advokatske komore Srbije ne sadrži povredu Ustava i zakona.

U postupku ocene ustavnosti i zakonitosti odredaba Statuta Advokatske komore Čačak i Odluke Upravnog odbora te komore, Ustavni sud je utvrdio i to da je Statutom Advokatske komore Srbije ("Službeni glasnik RS", br. 43/99, 65/01, 41/02 i 64/04), propisano: da Advokatska komora Srbije vrši javna

ovlašćenja neposredno preko svojih organa i preko organa advokatskih komora u svom sastavu (član 71.); da Advokatska komora Srbije u drugom stepenu i advokatske komore u njenom sastavu u prvom stepenu vrše javno ovlašćenje kad odlučuju o zahtevu za upis u imenik advokata (član 72. stav 1. tačka 1.); da visinu troškova upisa u imenik advokata utvrđuje Upravni odbor Komore, a da se troškovi uplaćuju advokatskoj komori koja u prvom stepenu odlučuje o zahtevu za upis u imenik advokata (član 138.).

Odredbama osporenog Statuta advokatske Komore Čačak propisano je, pored ostalog: da Upravni odbor Komore odlučuje o visini upisnine u Imenik advokata i advokatskih pripravnika i o visini članarine (član 28. tačka 14.); da se upis u Imenik advokata vrši pod uslovima propisanim Statutom advokatske Komore Srbije i po postupku predviđenim ovim Statutom (član 51.), da visinu članarine i upisnine određuje Upravni odbor Komore, kao i visinu naknade za preseljenje advokatske kancelarije (član 72. stav 3.); da Statut stupa na snagu danom usvajanja od strane Skupštine Advokatske komore u Čačku (član 83.).

Osporenom Odlukom Upravnog odbora advokatske Komore Čačak, u delu koji se osporava, predviđeno je, "da visina upisnine za buduće zahteve za upis u Imenik advokata iznosi 120.000,00 dinara,".

Ustavni sud je utvrdio da iz navedenih odredaba Ustava i Zakona o advokaturi ne proizlazi ovlašćenje advokatske komore u sastavu Advokatske komore Srbije da samostalno utvrđuje troškove upisa u imenik advokata u iznosu većem od zakonom propisanog, niti ovlašćenje da uvodi druge materijalne obaveze u vezi sa upisom u imenik advokata. Iz tih razloga, a pošto je u sprovedenom postupku utvrdio da je u članu 28. tačka 14. Statuta Advokatske komore Čačak propisano da Upravni odbor komore odlučuje o visini upisnine u Imenik advokata i advokatskih pripravnika, a u članu 72. stav 3. Statuta, da visinu upisnine određuje Upravni odbor Komore, Ustavni sud je postupajući u smislu odredaba člana 23. stav 2. i člana 24. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), po sopstvenoj inicijativi proširio postupak ocene na odredbe člana 28. tačka 14. u delu koji glasi: "o visini upisnine u Imenik advokata i advokatskih pripravnika i" kao i člana 72. stav 3., u delu koji glasi: "i upisnine" Statuta Advokatske komore Čačak i utvrdio njihovu nesaglasnost s Ustavom i zakonom.

U pogledu odredbe osporenog člana 83. Statuta, prema kojoj Statut stupa na snagu danom usvajanja od strane Skupštine Advokatske komore u Čačku, Ustavni sud je ocenio da je nesaglasna sa članom 120. Ustava, koji propisuje da zakon, drugi propis ili opšti akt stupa na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako, iz naročito opravdanih razloga, nije predviđeno da ranije stupi na snagu. S obzirom da odredba člana 83. Statuta utvrđuje stupanje na snagu Statuta nezavisno od objavljivanja, Sud je ocenio da ta odredba nije saglasna s Ustavom.

Polazeći od razloga izloženih pri oceni navedenih odredaba čl. 28. i 72. Statuta Advokatske komore Čačak, na kojima temelji ocenu da nema ustavnog ni zakonskog osnova po kome bi organ advokatske komore utvrđivao troškove upisa u imenik advokata, Ustavni sud je ocenio da ni Odluka Upravnog odbora Advokatske komore Čačak, u delu koji glasi: "da visina upisnine za buduće zahteve za upis u Imenik advokata iznosi 120.000,00 dinara," nije saglasna s Ustavom i zakonom.

Na osnovu izloženog i odredaba člana 46. tač. 1) i 3) i člana 47. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, Ustavni sud je odlučio kao u izreci.

Na osnovu člana 130. Ustava, odredbe Statuta Advokatske komore Čačak iz tačke 1. izreke i Odluke Upravnog odbora Advokatske komore Čačak iz tačke 2. izreke, prestaju da važe danom objavljivanja Odluke Ustavnog suda u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Odluka Ustavnog suda IY-3/2006
od 14. septembra 2006. godine

("Službeni glasnik RS", broj 96/2006)

5. REŠENJA O POKRETANJU POSTUPKA

Zakon o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93 i 48/94)

- član 8.

Ustavni sud je doneo:

R E Š E N J E

1. Pokreće se postupak za ocenjivanje ustavnosti člana 8. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 24/85, 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93 i 48/94).

2. Rešenje o pokretanju postupka iz tačke 1., dostavlja se na odgovor Narodnoj skupštini Republike Srbije.

3. Rok za davanje odgovora je 30 dana od dana prijema Rešenja.

O b r a z l o ž e n j e

Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", br. 1/03), ustupio je Ustavnom sudu Republike Srbije inicijativu za ocenu ustavnosti odredaba člana 8, člana 23. stav 1. tačka 1, člana 24. stav 1. tačka 1. i člana 25. Zakona o sahranjivanju i grobljima ("Službeni glasnik SRS", br. 20/77, 2/85, 6/89 i "Službeni glasnik RS", br. 53/93, 67/93 i 48/94). Po mišljenju inicijatora, rešenja sadržana u navedenim odredbama Zakona u kojima je predviđena zaštita narodnooslobodilačke borbe Jugoslavije a koja se izjednačuje sa partizanskim pokretom, socijalizmom i samoupravljanjem, nisu u saglasnosti s Ustavom. Inicijator nalazi da je "partizanski pokret kao oslobodilački pokret, koji se od drugih pokreta razlikovao po ideologiji na kojoj je zasnovan, stavljen u privilegovan položaj u odnosu na druge ideologije, a socijalizam i samoupravljanje kao politička opcija su takođe stavljeni u privilegovan položaj u odnosu na druge političke opcije bez čije slobode izražavanja, politička prava čoveka i građanina ne mogu egzistirati".

Odredbama osporenog člana 8. Zakona utvrđena je zabrana podizanja spomenika i drugih grobnih znakova kojima se na neposredan ili posredan način označava pripadnost poginulog, odnosno umrlog lica neprijateljskim pokretima uperenim protiv narodno-oslobodilačke borbe Jugoslavije, odnosno na drugi način označava njegovo učešće upereno protiv te borbe, ili se označava njegova neprijateljska delatnost protiv društvenog uređenja i bezbednosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, (stav 1.); zabranjeno je na spomenike ili druge grobne znakove stavljati podatke, natpise, fotografije i druge znakove (simbole) kojima se na neposredan ili posredan način označava pripadnost poginulog, odnosno umrlog lica neprijateljskim pokretima uperenim

protiv narodno-oslobodilačke borbe Jugoslavije, odnosno na drugi način označava njegovo učešće protiv te borbe, ili se označava njegova neprijateljska delatnost protiv društvenog uređenja i bezbednosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (stav 2.); zabranjeno je podizanje spomenika i drugih grobnih znakova, odnosno njihovo obeležavanje natpisima ili drugim grobnim znakovima u slučajevima kad oni imaju antisocijalistički i neprijateljski sadržaj, ili se njima na drugi način povređuju patriotska osećanja ili idejno-političko i samoupravno opredeljenje radnih ljudi i građana, naroda i narodnosti Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (stav 3.); zabranjena je izrada obeležja i znakova za obeležavanje grobova i spomenika iz st. 1. do 3. ovog člana (stav 4.). Osporene odredbe člana 23. stav 1. tačka 1. i člana 24. stav 1. tačka 1. nalaze se u poglavlju kaznenih odredaba Zakona i propisuju prekršajnu odgovornost za neizvršavanje odredaba člana 8. Zakona, a odredbe osporenog člana 25. Zakona uređuju prelazni režim, tako što utvrđuju rokove i način postupanja nadležnog organa u sprovođenju odredaba člana 8. st. 1. do 3. Zakona.

Prema Ustavu Republike Srbije, Republika Srbija je demokratska država svih građana koji u njoj žive, zasnovana na slobodama i pravima čoveka i građanina, na vladavini prava i na socijalnoj pravdi (član 1.); Ustavom se jamče i priznaju lična, politička, nacionalna, ekonomska, kulturna i druga prava čoveka i građanina (član 3. stav 2.); građani su jednaki u pravima i dužnostima i imaju jednaku zaštitu pred državnim i drugim organima bez obzira na rasu, pol, rođenje, jezik, nacionalnu pripadnost, veroispovest, političko ili drugo uverenje, obrazovanje, socijalno poreklo, imovno stanje ili koje lično svojstvo (član 13.); jamči se sloboda političkog, sindikalnog i drugog organizovanja i delovanja bez odobrenja, uz upis u registar kod nadležnog organa, a zabranjeno je delovanje koje ima za cilj nasilno menjanje Ustavom utvrđenog poretka, narušavanje teritorijalne celokupnosti i nezavisnosti Republike Srbije, kršenje Ustavom zajamčenih sloboda i prava čoveka i građanina, izazivanje i podsticanje nacionalne, rasne i verske netrpeljivosti i mržnje (član 44.); zakon, statut autonomne pokrajine, drugi propis ili opšti akt mora biti saglasan s Ustavom (član 119. stav 1.).

Imajući u vidu da odredbe osporenog člana 8. Zakona u materijalno-pravnom smislu nisu usaglašavane s Ustavom Republike Srbije, Sud je ocenio da, saglasno članu 23. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) ima osnova za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti člana 8. Zakona, a da od ishoda tog postupka zavisi i ocena ustavnosti ostalih osporenih odredaba Zakona o sahranjivanju i grobljima, s obzirom da je njihova sadržina u neodvojivoj pravnoj i logičkoj vezi sa članom 8. Zakona.

Shodno izloženom, Sud je na osnovu člana 47. tačka 1) i člana 64. stav 1. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka, rešio kao u izreci.

6. OSTALI AKTI

a) Nije opšti pravni akt

Osporena Odluka nije opšti pravni akt o čijoj ustavnosti je Ustavni sud nadležan da odlučuje, jer ne uređuje odnose u oblasti urbanističkog planiranja u materijalno-pravnom smislu, već predstavlja sprovedbeni akt koji sadrži spisak po nazivu urbanističkih planova, donetih na osnovu ranijih propisa, koji zadržavaju pravnu snagu po stupanju na snagu Zakonu o planiranju i izgradnji.

Takođe, Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan za ocenu sadržaja urbanističkih rešenja predviđenih urbanističkim planom, niti za ocenu međusobne saglasnosti opštih akata iste pravne snage, u konkretnom slučaju urbanističkih planova – generalnog i detaljnog.

Obaveštavamo vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 21. septembra 2006. godine, razmatrao više inicijativa za ocenu ustavnosti i zakonitosti Odluke o određivanju urbanističkih planova koji u celini ili u delovima nisu u suprotnosti sa Zakonom o planiranju i izgradnji ("Službeni list grada Beograda", broj 30/03).

Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republika Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijativa.

Sud je ovako odlučio iz razloga što osporena Odluka ne predstavlja opšti pravni akt, već sprovedbeni akt koji ima za cilj da, saglasno Zakonu o planiranju i izgradnji, konstatuje mogućnost dalje primene urbanističkih planova donetih na osnovu ranijih propisa. Kako se Odlukom ne uređuju odnosi u oblasti urbanističkog planiranja u materijalno pravnom smislu, već njen sadržaj čini spisak po nazivu donetih urbanističkih planova koji zadržavaju pravnu snagu, to Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, nije nadležan za ocenu ustavnosti i zakonitosti osporene Odluke.

Ukazujemo da Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, takođe nije nadležan za ocenu sadržaja urbanističkih rešenja predviđenih urbanističkim planom, niti za ocenu saglasnosti urbanističkog plana sa Generalnim urbanističkim planom Beograda do 2021. godine. Naime, sprovođenje urbanističkih planova u pogledu sadržaja plana za konkretne lokacije, odnosno njihovo preispitivanje, kako je utvrđeno odredbom člana 169. stav 3. Zakona, vrši se pojedinačnim pravnim aktima za koje je obezbeđena pravna zaštita pred sudom opšte nadležnosti, a ocena međusobne saglasnosti opštih akata iste pravne snage, u konkretnom slučaju urbanističkih planova (generalnog i detaljnog), nije u nadležnosti ovog Suda.

Zaključak Ustavnog suda IV-10/2004
od 21. septembra 2006. godine

Osporeni Zaključak Vlade Republike Srbije 05 broj 361-222/2006-2, od 23. marta 2006. godine, nije opšti akt u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije, već pojedinačni akt kojim se uređuje određena pravna situacija, odnosno prava i obaveze pojedinih subjekata (određenih državnih organa) u odnosu na određene predmete (određene nepokretnosti u svojini Republike Srbije).

S obzirom da je tražena ocena zakonitosti akta za koji Ustavni sud nije nadležan, to je bespredmetan zahtev za obustavu izvršenja pojedinačnih akata, odnosno radnji preduzetih na osnovu osporenog akta Vlade.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine, razmatrao Vašu inicijativu za pokretanje postupka za ocenjivanje zakonitosti Zaključka Vlade Republike Srbije 05 broj 361-222/2006-2 od 23. marta 2006. godine.

Na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Ustavni sud je navedenu inicijativu odbacio zbog nenadležnosti, jer je ocenio da osporeni akt nije opšti akt u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda IY-102/2006
od 28. septembra 2006. godine

Osporena Odluka o izdavanju i osnovnim obeležjima novčanice od 1000 dinara, po svojoj pravnoj prirodi ne predstavlja opšti pravni akt, pa stoga nema procesnih uslova za zasnivanje nadležnosti ovog Suda za odlučivanje o ustavnosti i zakonitosti ove odluke.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine, razmatrao inicijativu za pokretanje postupka za ocenjivanje ustavnosti i zakonitosti Odluke o izdavanju i osnovnim obeležjima novčanice od 1000 dinara ("Službeni glasnik RS", broj 28/03).

Na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Ustavni sud je navedenu inicijativu odbacio zbog nenadležnosti, jer je ocenio da osporeni akt nije opšti akt u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda IY-163/2006
od 28. septembra 2006. godine

Osporeno Rešenje nema značenje opšteg pravnog akta za čiju ocenu ustavnosti i zakonitosti je nadležan Ustavni sud, jer predstavlja akt kojim je Skupština opštine Obrenovac, u neposrednoj primeni zakona, dala saglasnost na cene komunalnih proizvoda i usluga koje plaćaju neposredni korisnici, prethodno utvrđene od strane JKP "Obrenovac" iz Obrenovca.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine, na osnovu člana 125. Ustava Republike Srbije i člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative za ocenu ustavnosti i zakonitosti Rešenja o davanju saglasnosti na cene osnovnih komunalnih proizvoda i usluga - vode i kanalizacije, iznošenja smeća i isporuke toplotne energije koje plaćaju neposredni korisnici ("Službeni list grada Beograda", broj 5/2005).

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak jer je ocenio da osporeno Rešenje ne predstavlja opšti pravni akt za čiju ocenu ustavnosti i zakonitosti je, saglasno članu 125. Ustava, nadležan Ustavni sud, već predstavlja akt kojim je Skupština opštine Obrenovac, u skladu sa zakonom, dala saglasnost na cene komunalnih proizvoda i komunalnih usluga koje plaćaju neposredni korisnici, prethodno utvrđene od strane JKP "Obrenovac" iz Obrenovca.

Zaključak Ustavnog suda IY-314/2005
od 28. septembra 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje inicijativi, budući da osporeni ugovor o uvođenju i održavanju kablovskog sistema, po svojoj pravnoj prirodi, nije opšti već pojedinačni pravni akt.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 14. septembra 2006. godine, razmatrao inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti ugovora o uvođenju i održavanju kablovskog sistema broj: 1100121 od 27. 12. 2003. godine, koji ste zaključili sa "KDS-NS" a d. iz Novog Sada i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim se odbacuje inicijativa.

Ustavni sud je doneo navedeni zaključak s obzirom na to da prema članu 125. Ustava Republike Srbije nije nadležan da odlučuje o ovoj inicijativi, budući da osporeni akt, po svojoj pravnoj prirodi, nije opšti već pojedinačni pravni akt.

Zaključak Ustavnog suda IY-348/2004
od 14. septembra 2006. godine

Analizom sadržine osporenih akata, Ustavni sud je zaključio da se njihovim odredbama ne uređuju prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih, već da predstavljaju javni poziv poslodavca, uz prethodnu saglasnost reprezentativnih sindikata, za sporazumni raskid radnog odnosa sa zaposlenima, pod unapred predviđenim uslovima i u određenom roku, dakle ne predstavljaju opšte pravne akte za čiju je ocenu nadležan Ustavni sud.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine, razmatrajući inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti Programa za dobrovoljni odlazak zaposlenih koji ispunjavaju uslove za penzionisanje ili će ispuniti uslove za penzionisanje na dan 2. septembra 2008. godine, od 10. septembra 2004. godine i Programa dobrovoljnog odlaska zaposlenih, od 10. septembra 2004. godine, u Fabrici duvana A.D. Niš doneo, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Zaključak, kojim se odbacuje podneta inicijativa.

Analizom sadržine osporenih programa, Ustavni sud je zaključio da se njihovim odredbama ne uređuju prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih, već predstavljaju javni poziv poslodavca, uz prethodnu saglasnost reprezentativnih sindikata, za sporazumni raskid radnog odnosa sa zaposlenima, pod unapred predviđenim uslovima i u određenom roku, dakle ne predstavljaju opšte pravne akte za čiju je ocenu nadležan Ustavni sud, prema članu 125. Ustava Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda IY-426/2004
od 28. septembra 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da odlučuje o zakonitosti Odluke o raspisivanju izbora za odbornike skupština opština, koja nije opšti pravni akt u smislu člana 125. Ustava.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine, razmatrao Vaš predlog za ocenu zakonitosti Odluke o raspisivanju izbora za odbornike skupština opština Bujanovac i Medveđa i predsednika opštine Preševo ("Službeni glasnik RS", broj 35/06).

Na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), Ustavni sud je navedeni predlog odbacio zbog nenadležnosti, jer je ocenio da osporeni akt nije opšti akt u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije.

Zaključak Ustavnog suda IY- 83/2006

od 28. septembra 2006. godine

b) Ocena u odnosu na zakon koji je prestao da važi

Imajući u vidu da je inicijativom tražena ocena akata donetih u režimu zakona koji je prestao da važi, kao i da je pravni subjekt na koji se inicijativa odnosi prestao da postoji i da je Ustavni sud donetim Zaključkom već odbacio inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti akta koji je predmet osporavanja, to nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje Ustavnog suda u ovoj pravnoj stvari.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine razmatrao je inicijativu za pokretanje postupka za utvrđivanje neustavnosti i nezakonitosti "Odluke upravnog odbora "Elektroprivrede Srbije" od 31. januara 2003. godine o reprogramiranju duga privrednih subjekata sa 31. decembrom 2002. godine i Odluke Ministarstva za rudarstvo i energetiku o davanju subvencije za utrošenu električnu energiju na osnovu koje je Elektrodistribucija sačinila spisak korisnika radi provere energetskog i materijalnog kriterijuma za novčanu pomoć od 400,00 dinara po potrošaču", koja je podneta Saveznom Ustavnom sudu 2. jula 2003. godine, a aktom Suda Srbije i Crne Gore, broj 5/2-05 od 14. januara 2005. godine prosleđena Ustavnom sudu Republike Srbije na dalje postupanje saglasno članu 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list SCG", broj 1/03). Ustavni sud je na osnovu člana 19. stav 1. tač. 1) i 4) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35 stav 1. tač. 3. i 12. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio: da se inicijativom traži ocena akata koji su doneti u režimu Zakona o elektroprivredi ("Službeni glasnik RS", br. 45/91, 53/93, 67/93, 48/94, 69/94 i 44/95) koji je prestao da važi 30. juna 2005. godine, danom stupanja na snagu Zakona o prestanku važenja Zakona o elektroprivredi ("Službeni glasnik RS", broj 45/2005); da je prema članu 34. Odluke o osnivanju Javnog preduzeća za proizvodnju, distribuciju i trgovinu električne energije ("Službeni glasnik RS", broj 12/05), danom registracije Javnog preduzeća u registar privrednih subjekata iz registra privrednih subjekata brisano Javno preduzeće za proizvodnju, prenos i distribuciju električne energije i proizvodnju uglja Elektroprivreda Srbije i da je Ustavni sud Zaključkom od 17. jula 2003. godine, odbacio inicijativu za ocenu ustavnosti i zakonitosti Zaključka Vlade Republike Srbije broj 401-1538/2002-06 od 21. novembra 2002. godine i Uputstva o sprovođenju Zaključka Vlade Republike Srbije na zaštiti određenih kategorija građana u plaćanju troškova električne energije 01 broj 312-01-6/2002. od 27. novembra 2002. godine, koje su doneli ministar finansija i ekonomije, ministar za socijalna pitanja i ministar rudarstva i energetike.

Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud je ocenio da nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanja ovog Suda. Na osnovu izloženog, Ustavni sud je odlučio da inicijativu odbaci.

Zaključak Ustavnog suda IY-155/2005
od 28. septembra 2006. godine

v) Nenadležnost Ustavnog suda

Ustavni sud je ocenio da pravu sadržinu predstavke predstavlja pritužba na rad državnih organa i organizacija, za šta Ustavni sud, u smislu člana 125. Ustava, nije nadležan.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine razmatrao je inicijativu za ocenu "ustavnosti" odredbi čl. 13. do 21. Zakona o izvršnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 125/04) i "suprotnosti sa odredbama čl. 6. i 13. Evropske Konvencije o ljudskim pravima i slobodama" i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju inicijative.

Ustavni sud je u sprovedenom postupku utvrdio da podnosilac predstavke nije podneskom od 15. avgusta 2006. godine postupio po dopisu Ustavnog suda, kojim mu je naloženo da otkloni nedostatke koji onemogućavaju postupanje Suda. Kako inicijator nije naveo odredbe Ustava u odnosu na koje traži ocenu, već predstavkom osporava "dikciju i praksu", odnosno hipotetičnu primenu propisa i postupanje sudova u praksi, Ustavni sud je ocenio da pravu sadržinu predstavke predstavlja pritužba na rad državnih organa i organizacija, za šta Ustavni sud u smislu člana 125. Ustava Republike Srbije nije nadležan.

Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud je ocenio da nisu ispunjene procesne pretpostavke za vođenje postupka i odlučivanje ovog Suda.

Na osnovu izloženog, Ustavni sud je odlučio da inicijativu odbaci.

Zaključak Ustavnog suda IY-146/2006
od 28. septembra 2006. godine

Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost odredaba republičkih zakona, kao akata iste pravne snage.

Obaveštavamo Vas da je Sud Srbije i Crne Gore, na osnovu člana 12. stav 2. Zakona za sprovođenje Ustavne povelje državne zajednice Srbija i Crna Gora ("Službeni list Srbije i Crne Gore", broj 1/2003), ustupio Ustavnom sudu Republike Srbije predmet broj IY-112/2002 u kome se zahteva ocena saglasnosti člana 125. stav 1. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) sa članom 6. Zakona o zadrugama ("Službeni list SRJ", br. 41/96 i 12/98 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05).

Na sednici Ustavnog suda Republike Srbije, koja je održana 21. septembra 2006. godine, Ustavni sud je, na osnovu člana 19. stav 1. tačka 1) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95) doneo Zaključak kojim je odbacio predlog za ocenjivanje saglasnosti člana 125. stav 1. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01) sa članom 6. Zakona o zadrugama ("Službeni list SRJ", br. 41/96 i 12/98 i "Službeni glasnik RS", broj 101/05).

Prema članu 125. Ustava Republike Srbije, Ustavni sud nije nadležan da ocenjuje međusobnu saglasnost odredaba navedenih zakona. Odlukom Ustavnog suda broj IY-186/05 ("Službeni glasnik RS", broj 32/06), odbijen je predlog za utvrđivanje neustavnosti odredaba čl. 124. i 125. Zakona o radu ("Službeni glasnik RS", br. 70/01 i 73/01).

Zaključak Ustavnog suda IY-93/2005
od 21. septembra 2006. godine

g) Ostalo

- Okončavanje postupka

Polazeći od toga da je u ovoj pravnoj stvari podnosilac predloga odustao od predloga za ocenu zakonitosti osporenog Statuta, kao i da nije bilo osnova da Ustavni sud sam nastavi postupak po predlogu, Sud je postupak za ocenjivanje zakonitosti predmetnog akta okončao.

Obaveštavamo Vas da je Ustavni sud Republike Srbije na sednici održanoj 14. septembra 2006. godine, razmatrao predlog za ocenu zakonitosti Statuta opštine Lajkovac, od 5. juna 2002. godine.

S obzirom na to da ste podneskom od 4. januara 2006. godine obavestili Ustavni sud da odustajete od predloga za ocenu ustavnosti osporenog Statuta, kao i da Sud nije našao osnova da sam nastavi postupak po predlogu, Ustavni sud je na osnovu člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravim dejstvom njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 9. Poslovnika o radu Ustavnog suda ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak kojim je okončao postupak za ocenjivanje zakonitosti Statuta opštine Lajkovac, od 5. juna 2002. godine.

Zaključak Ustavnog suda IY-344/2005
od 14. septembra 2006. godine

- Osporeni akt nije objavljen

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da nema procesnih pretpostavki za vođenje postupka pred ovim Sudom, zato što osporeni Pravilnik nije objavljen, nije je stupio na snagu u skladu s Ustavom i ne proizvodi pravno dejstvo.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 14. septembra 2006. godine, razmatrao je inicijativu Biljane Marković iz Jagodine za ocenu ustavnosti i zakonitosti Pravilnika o izmenama i dopunama Pravilnika o sistematizaciji poslova i radnih zadataka u JIP "Novi put" iz Jagodine, broj 1813 od 29. novembra 2004. godine i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 4) i člana 45. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05), doneo Zaključak o odbacivanju navedene inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da nema pretpostavki za vođenje postupka pred Ustavim sudom zato što osporeni Pravilnik nije objavljen, nije stupio na snagu u skladu s Ustavom i ne proizvodi pravno dejstvo.

Zaključak Ustavnog suda IY-154/2006
od 14. septembra 2006. godine

- Neprecizna predstavka

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da u ostavljenom roku podnosilac inicijative nije otklonio nedostatke koji onemogućavaju postupanje Ustavnog suda po inicijativi.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine, razmatrao je Vašu inicijativu za ocenu "zakonitosti odredbe Zakona o PIO u delu uplata doprinosa za PIO i Zakona o zdravstvenom osiguranju u delu naknada na ime zarade za vreme privremene nesposobnosti za rad i uplata doprinosa za vreme privremene nesposobnosti za rad" i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 7. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 7. Poslovnika ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju navedene inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da u ostavljenom roku podnosilac inicijative nije otklonio nedostatke koji onemogućavaju postupanje Ustavnog suda po inicijativi.

Zaključak Ustavnog suda IY-126/2006

od 28. septembra 2006. godine

Podnosilac zahteva nije postupio po dopisima Suda kojima je traženo preciziranje zahteva, čime je onemogućeno postupanje Suda po podnetom zahtevu.

Ustavni sud Republike Srbije, na sednici održanoj 14. septembra 2006. godine, razmatrao je zajedničku inicijativu Vas i Riste Živanovića iz Loznice kojom se traži "preispitivanje zakonitosti o proglašenju neisplaćenih penzija javnim držanim dugom" i na osnovu člana 19. stav 1. tačka 3) Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93 i 101/05) i člana 35. stav 1. tačka 7. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 9/95), doneo Zaključak o odbacivanju navedene inicijative.

Ustavni sud je doneo navedeni Zaključak, jer je utvrdio da u ostavljenom roku podnosioci inicijative nisu otklonili nedostatke koji onemogućavaju postupanje Ustavnog suda po inicijativi.

Zaključak Ustavnog suda IY-370/2005
od 14. septembra 2006. godine

II PISMA NARODNOJ SKUPŠTINI

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

BEOGRAD

Ustavni sud Republike Srbije je, na sednici održanoj 28. septembra 2006. godine, u postupku ocene ustavnosti više odredaba Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik RS", broj 125/04) uočio da postoje određene nepreciznosti i terminološke neujednačenosti u uređivanju "postupka za rešavanje spornog pravnog pitanja" iz čl. 176. do 180. Zakona, zbog čega mogu nastati problemi u primeni navedenih odredaba Zakona, a samim tim i u ostvarivanju prava građana u postupku pred sudovima koji odlučuju u parničnom postupku.

Naime, razmatrajući pitanje da li institut rešavanja spornog pravnog pitanja od strane Vrhovnog suda Srbije iz čl. 176. do 180. Zakona predstavlja odlučivanje Vrhovnog suda Srbije o konkretnom sporu i da li se ovim institutom narušava načelo nezavisnosti nižestepenih sudova i dvostepenosti odlučivanja, Ustavni sud je utvrdio da u delu navedenih odredaba Zakona postoje određene formulacije koje mogu izazvati različito tumačenje ovog pravnog instituta, što se pre svega odnosi na odredbe člana 178. st. 1. i 3, čl. 179. i 180. Zakona u kojima se nedosledno upotrebljavaju pojmovi "rešavanje" spornog pravnog pitanja, odnosno "odlučivanje" o spornom pravnom pitanju, zauzimanje pravnog shvatanja, odnosno zauzimanje pravnih stavova i dr. Po mišljenju Ustavnog suda iz odredbi čl. 176. do 180. Zakona ne proizlazi da Vrhovni sud Srbije rešavajući sporno pravno pitanje odlučuje o predmetu spora, već se odredbama o rešavanju spornog pravnog pitanja daje mogućnost Vrhovnom sudu da zauzme pravni stav o pravnom pitanju koje se pojavi kao sporno u postupku pred prvostepenim sudom, i to pod uslovom da se određeno pravno pitanje pojavilo kao sporno u većem broju predmeta i da je to od prejudicijelnog značaja za odlučivanje o predmetu postupka pred prvostepenim sudovima.

Imajući u vidu navedeno, Ustavni sud je, saglasno odredbi člana 62. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom i pravnom dejstvu njegovih odluka ("Službeni glasnik RS", br. 32/91, 67/93. i 101/05), zaključio da ukaže Narodnoj skupštini na uočene nedoslednosti i terminološke nepreciznosti kako bi one bile otklonjene prilikom izmena i dopuna Zakona o parničnom postupku.

Zaključak Ustavnog suda
IY-181/2005 od 28. septembra 2006.

III PREDMETNI REGISTAR

Odrednica	Broj predmeta	Strana
ADVOKATURA		
- Uređivanje troškova upisa u imenik advokata od strane Advokatske komore Srbije i advokatskih komora u njenom sastavu	IU-3/2006	62
AKTI REPUBLIČKIH ORGANA I ORGANIZACIJA		
- Odluka o sprovođenju odredaba Zakona o osiguranju koje se odnose na izdavanje dozvola i saglasnosti Narodne banke Srbije	IU-258/2005	39
VREMENSKO VAŽENJE ZAKONA I DRUGIH OPŠTIH PRAVNIH AKATA		
- Nema povratnog dejstva osporene norme	IU-22/2006	22
ZAKONI		
- Zakon o zdravstvenom osiguranju	IU-424/2005	3
- Zakon o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu	IU-193/2004	8
- Zakon o mirnom rešavanju radnih sporova	IU-15/2005	24
- Zakon o parničnom postupku	IU-181/2005	11
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju	IU-22/2006 IU-20/2005 (presuđena stvar)	21 28
- Zakon o policiji	IU-16/2006	26
- Zakon o unutrašnjim poslovima	IU-408/2005 (presuđena stvar)	33
- Zakon o stanovanju	IU-14/2006 (presuđena stvar)	32
LOKALNI JAVNI PRIHODI		
- Uređivanje naknade za zaštitu i unapređenje životne sredine	IU-285/2004	46

OBJAVLJIVANJE I STUPANJE NA SNAGU

- Stupanje na snagu danom donošenja	IU-3/2006	62
- Opšti akt nije objavljen	IU-154/2006	82

OPŠTINA I GRAD

- Propisivanje broja zamenika predsednika opštine (u toku postupka osporene odredbe usaglašene s Ustavom)	IU-54/2005	45
- Ovlašćenje grada za uređivanje stambenih potreba zaposlenih u uprava gradskih opština	IU-429/2005	50

PISMA NARODNOJ SKUPŠTINI

- Ukazivanje na nepreciznosti i terminološke neujednačenosti u odredbama čl. 176. – 180. Zakona o parničnom postupku	IU-181/2005	87
--	-------------	----

POKRETANJE POSTUPKA

- Zakon o sahranjivanju i grobljima	IU-53/2006	69
-------------------------------------	------------	----

PREDUZEĆA, JAVNA PREDUZEĆA I USTANOVE

- Statutarno propisivanje ovlašćenja direktora da donosi opšti akt preduzeća kojim se uređuju radna mesta i uslovi za rad na određenom radnom mestu	IU-236/2004	55
- Izmena tarifnih elemenata za utvrđivanje cene električne energije	IU-1/2006 (presuđena stvar)	56

PRIVREMENA MERA

- Odlučivanje u konačnoj odluci o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu odredaba osporenog zakona, propisa i drugog opšteg akta	IU-424/2005	3
	IU-181/2005	13
	IU-15/2005	24
	IU-258/2005	39
	IU-5/2006	60
- Nedostatak procesnih pretpostavki za odlučivanje o zahtevu za obustavu izvršenja pojedinačnog akta ili radnje preduzete na osnovu osporenog akta	IU-20/2005	29
	IU-54/2005	46
	IU-102/2006	76

PROCESNE PRETPOSTAVKE

a) NIJE OPŠTI PRAVNI AKT

- Odluka o određivanju urbanističkih planova koji nisu u suprotnosti sa Zakonom o planiranju i izgradnji	IU-10/2004	75
- Urbanistička rešenja iz urbanističkog plana	IU-10/2004	75
- Zaključak Vlade o korišćenju nepokretnosti u državnoj svojini	IU-102/2006	76
- Odluka o izdavanju i obeležjima novčanica	IU-163/2006	76
- Saglasnost na cene komunalnih proizvoda i usluga	IU-314/2005	77
- Ugovor o uvođenju i održavanju kablovskog sistema	IU-348/2004	77
- Program preduzeća za sporazumni raskid radnog odnosa zaposlenih (u postupku rešavanja viška zaposlenih)	IU-426/2004	78
- Odluka o raspisivanju izbora za odbornike skupština opština	IU-83/2006	79

b) OCENA U ODNOSU NA ZAKON KOJI JE PRESTAO DA VAŽI

- Prestanak važenja osporenog akta i zakona u odnosu na koji je tražena ocena zakonitosti tog akta	IU-155/2005	79
- Prestanak važenja zakona na osnovu koga je donet osporeni akt i samog tog akta	IU-303/2004	58
- Ocena saglasnosti osporenog akta sa zakonom koji je prestao da važi	IU-236/2004	56

v) NENADLEŽNOST USTAVNOG SUDA

- Međusobna saglasnost zakona	IU-181/2005	13
	IU-14/2006	32
	IU-93/2005	81
- Međusobna saglasnost propisa i drugih opštih pravnih akata	IU-10/2004	75
- Primena zakona, drugih propisa i opštih akata	IU-5/2006	60
- Opravdanost i celishodnost rešenja iz zakona i drugih propisa i opštih akata	IU-16/2006	28
- Ocena rada i postupanja sudova i drugih državnih organa, prituzbe na rad	IU-146/2006	80

g) OSTALO

- Odustanak od predloga, odnosno inicijative, a Sud nije našao osnova da nastavi postupak	IU-344/2005	82
- Okončavanje postupka	IU-344/2005	82
- Neprecizna inicijativa	IU-146/2006 IU-126/2006 IU-370/2005	81 83 83
- Odlučivanje o aktu o kome je već donet Zaključak	IU-155/2005	79

RADNI ODNOSI

- Nadležnost direktora preduzeća za donošenje opšteg akta u oblasti radnih odnosa	IU-236/2004	55
- Obustava postupka za utvrđivanje nezakonitosti pravilnika o radu (nedostatak procesnih pretpostavki za vođenje postupka i odlučivanje)	IU-303/2004	58

**SAGLASNOST ZAKONA SA POTVRĐENIM
MEĐUNARODNIM UGOVORIMA**

- Član 28. stav 2. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o javnom tužilaštvu	IU-193/2004	8
---	-------------	---

STAMBENI ODNOSI

- Uređivanje stambenih potreba zaposlenih u gradskim opštinama	IU-429/2005	50
- Kriterijumi za rešavanje stambenih potreba zaposlenih u preduzeću ("stambena situacija")	IU-5/2006	60